ORTODOKSİA

AHLÂKÎ VE DİNÎ RESALE

İMTİYAZ SAHİBİ: HRİSTOPOLİS MİTROPOLİTİ
MELETİOS LUKAKİS

MAHAL İDARE FENER
RUM PATRİKHANESİ

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΗΘΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
† Ο ΧΡΙΣΤΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΜΕΛΕΤΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΦΑΝΑΡΙΟΝ

ΕΤΟΣ Ι' ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1935 ΤΕΥΧΟΣ 4

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τύποις «Φαξιλὲτ»

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ
ΕΠΙ ΤΩι ΠΑΣΧΑ ΤΟΥ 1935

† ΦΩΤΙΟΣ ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ, ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ, ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

ΠΑΝΤΙ ΤΩι ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΧΑΡΙΝ ΚΑΙ ΕΥΛΟΓΙΑΝ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝΔΟΞΩΣ ΑΝΑΣΤΑΝΤΟΣ ΚΥΡΙΟΥ ΚΑΙ ΣΩΤΗΡΟΣ ΗΜΩΝ
ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Ἀριθμ. Πρωτ. 649 / Διεκπ. 460

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!
ΤΕΚΝΑ ΗΜΩΝ ΕΝ ΚΥΡΙΩι ΑΓΑΠΗΤΑ

† Σκιρτῶσα καὶ πάλιν ἡ ψυχὴ ἡμῶν προσκυνεῖ καὶ ἑορτάζει σήμερον τὴν Ἁγίαν τοῦ Κυρίου Ἀνάστασιν.

Τὸ βάρος τῶν ἐν τῷ κόσμῳ δυσχερειῶν καὶ θλίψεων φέροντες, ἐν ἀγωνίᾳ ἴσως μέχρι πρὸ ὀλίγου διηρωτώμεθα, τίς ἀποκυλίσει καὶ ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου τῆς ταλαιπωρίας ἡμῶν; Ἀλλ' ἰδού, κατὰ τὴν πανίερον ταύτην στιγμὴν τῆς μεγάλης τῶν ἑορτῶν ἑορτῆς, ὑπὸ τοῦ φωτός, τοῦ ἁγίου καὶ ἱλαροῦ, τῆς δόξης τοῦ Κυρίου περιλαμπόμενοι καὶ ὑπὸ τῶν θείων ὕμνων τῆς Μητρὸς ἡμῶν Ἁγίας Ἐκκλησίας κατανυσσόμενοι καὶ μεταρσιούμενοι, ὁμοίως ἀληθῶς μετὰ τῶν ἁγίων Μυροφόρων Γυναικῶν βλέπομεν καὶ ἡμεῖς διὰ τῶν ὀμμάτων τῆς

ψυχῆς ἡμῶν καὶ μυστικῶς ἐν τῷ βάθει αὐτῆς διαισθανόμεθα ὅτι Ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ παρήγορος τὸν λίθον τοῦτον, τὸν βαρὺν καὶ ἴσως μέγαν σφόδρα διὰ πολλούς, ἀπεκύλισε. Διότι δι᾽ οὐδένα εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ αἰσθανθῇ κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην τὴν παραμυθίαν καὶ τὴν ἐνίσχυσιν, τὴν ὁποίαν τὸ φῶς καὶ ἡ ἐλπὶς τοῦ ἐκ τοῦ Τάφου νικηφόρως ἐξελθόντος Λυτρωτοῦ εἰς τὸν κόσμον ἐξέχεε καὶ ἀενάως δωρεῖται.

Σκιρτήσωμεν τοίνυν ἐν ἀγαλλιάσει ψυχῆς καὶ πνεύματος, τέκνα ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἠγαπημένα, καὶ πανηγυρίσωμεν τὴν ἐπιστᾶσαν καὶ πάλιν ἁγίαν ἡμέραν, εὐχαριστίαν ἔνθερμον ἀναπέμποντες τῷ καταξιώσαντι ἡμᾶς εἰς τὴν προσκύνησιν καὶ τὸν ἑορτασμὸν αὐτῆς φθάσαι Ἁγίῳ Θεῷ.

Μηδεὶς μείνῃ ἀμέτοχος τῆς ἐκ τοῦ Ζωηφόρου Τάφου ἐκπηγασάσης παραμυθίας καὶ χαρᾶς. Τὴν ἡμέραν ταύτην ἂς παύσῃ πιέζουσα τὴν σκέψιν καὶ τὸν λογισμὸν ἡμῶν πᾶσα θλῖψις καὶ ταλαιπωρία. Νῦν πάντα πεπλήρωται φωτός, οὐρανός τε καὶ γῆ καὶ τὰ καταχθόνια. Ἡ λάμψις τοῦ φωτὸς τούτου ἂς καταγλαΐσῃ τοὺς πάντας καὶ τὰ πάντα. Βαθέως πάντες κατανυγῶμεν σήμερον ἐν πίστει καὶ εὐσεβείᾳ καὶ ἐλπίδι ἐκ τοῦ μεγέθους τῆς θείας ἀγαθωσύνης καὶ χάριτος πρὸς ἡμᾶς. Αὕτη καὶ τὸν πλοῦτον ἁγιάζει, καὶ τὴν πτωχείαν παραμυθεῖ, καὶ τὴν ρώμην ἀσφαλίζει, καὶ τὴν ἀσθένειαν θεραπεύει, καὶ τὴν ταπείνωσιν ἀνυψοῖ.

Ἐνώπιον δὲ τοῦ ἐπιδαψιλευθέντος ἡμῖν οὐρανίου πλούτου τῆς θείας φιλανθρωπίας, οἱ ἄφθονα τὰ μέσα τῆς ζωῆς ἔχοντες ἂς ἐκδηλώσωσι τὴν πρὸς τὸν Πανάγαθον Θεὸν καὶ Πατέρα ἡμῶν εὐγνωμοσύνην τείνοντες ἰδιαιτέρως φιλάνθρωπον σήμερον τὴν δεξιὰν αὐτῶν πρὸς τοὺς πάσχοντας καὶ πενομένους ἀδελφούς, τίμια καὶ αὐτοὺς τέκνα τοῦ αὐτοῦ φιλοστόργου Πατρός. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἐν θλίψει καὶ στενοχωρίᾳ ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀποβλέποντες εἰς τὸν μέχρι Σταυροῦ καὶ θανάτου δι᾽ ἡμᾶς ταπεινώσαντα Ἑαυτὸν Οὐράνιον Λυτρωτήν, ἂς φέρωσι μετὰ καρτερίας τὸν σταυρὸν αὐτῶν, ἐνδυναμούμενοι ἐκ τῆς χάριτος Ἐκείνου, ὅς ἐστιν ἡ ἐλπὶς καὶ ἡ αἰωνία εὐφροσύνη ἡμῶν. Μηδεὶς γενικῶς μείνῃ κατὰ τὴν ἁγίαν ταύτην ἡμέραν μακρὰν τῆς πνευματικῆς καὶ ἀθανάτου Τραπέζης, εἰς ἣν ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰρήνῃ καὶ χαρᾷ ἐκλήθημεν ἀνεξαιρέτως πάντες.

Ταῦτα πατρικῶς ἀπευθύνοντες πᾶσιν ὑμῖν, τέκνα ἐν Κυρίῳ πεφιλημένα, καὶ ἐν ἀγάπῃ προσαγορεύοντες ὑμᾶς ἐπὶ τῇ μεγάλῃ ἑορτῇ, ἐπευχόμεθα πλουσίαν ὑμῖν καὶ τοῖς οἴκοις ὑμῶν τὴν χάριν καὶ τὴν χαρὰν καὶ τὴν παραμυθίαν τοῦ Ἀναστάντος Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν.

Εἴθε τὸ φῶς τῆς Ἀναστάσεως νὰ φωτίζῃ πάντοτε τὰς τρίβους καὶ τὰ διαβήματα ὑμῶν, ἵνα, ἐν ὑγείᾳ ψυχῆς καὶ σώματος οἱ πάντες πορευόμενοι ἀδιαλείπτως τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς καὶ ἁγιότητος, λαμπρύνητε ἐν λόγοις καὶ ἔργοις ἁγνοῖς καὶ ἀμώμοις τὴν κλῆσιν καὶ τὸ ὄνομα

ὑμῶν, πρὸς δόξαν τοῦ Λυτρωτοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν, τοῦ ἀνακαινίσαντος ἡμᾶς διὰ τοῦ Πάθους καὶ τῆς Ἐγέρσεως Αὐτοῦ.

Ἡ χάρις Αὐτοῦ εἴθε νὰ καθοδηγῇ καὶ τὸν κόσμον ἅπαντα πάντοτε εἰς τὴν ὁδὸν τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης, ἵνα ἡ ἀνθρωπότης σύμπασα, κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Ἄρχοντος τῆς Εἰρήνης, ἐν ὁμονοίᾳ καὶ ἀληθεῖ οὕτως εὐημερίᾳ πορεύηται τὴν ὁδὸν αὐτῆς.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!

ΤΕΚΝΑ ΗΜΩΝ ΕΝ ΧΡΙΣΤΩι ΑΓΑΠΗΤΑ

Αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος καὶ ἡ προσκύνησις εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Πάσχα 1935.

† Ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης πάντων ὑμῶν.

ΕΟΡΤΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΠΙ ΤΩι ΠΑΣΧΑ

Α΄. Αἱ Ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίαι.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Ἀριθ. 1251.

ΦΩΤΙΩι Τῷ Παναγιωτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ,

ΜΕΛΕΤΙΟΣ Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ Πάσης Ἀφρικῆς ἀσπασμὸν ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἀναστάντι.

Ἐπὶ τῇ κλητῇ καὶ ἁγίᾳ ἡμέρᾳ τῆς ἐκ νεκρῶν Ἀναστάσεως τοῦ Λυτρωτοῦ τῶν ψυχῶν ἡμῶν ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ τῆς ἁμαρτίας, τὴν χαρμόσυνον πρόσρησιν «Χριστὸς Ἀνέστη» ἐν χείλεσι φέροντες καὶ τὴν καρδίαν λελαμπρυσμένην τῷ φωτὶ τῆς Ἀναστάσεως ἔχοντες ἀσπαζόμεθα ἐξ ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου τὴν Ὑμετέραν φίλην Παναγιότητα καὶ τὴν Ἀδελφότητα πᾶσαν τῆς ἧς προΐστασθε χάριτι τοῦ Ἀρχιποίμενος Χριστοῦ Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας.

Σὺν τῷ ἀσπασμῷ δὲ τῆς ἀγάπης καὶ εὐχὰς προσκομίζομεν ἐγκαρδίους, δεόμενοι τοῦ διὰ σταυρικοῦ θανάτου εἰς τὴν δόξαν Αὐτοῦ εἰσελθόντος Χρι-

στοῦ, ὅπως καὶ τὰ παθήματα τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ μετατρέψῃ εἰς δόξαν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ διὰ τοῦ θριάμβου τῆς εἰς αὐτὸν πίστεως καὶ τῆς ἐπικρατήσεως ἀνὰ τὸν κόσμον τῆς βασιλείας Αὐτοῦ, βασιλείας εἰρήνης καὶ δικαιοσύνης ἐν ἁγιασμῷ. Δῴη ὁ Ἀναστὰς Κύριος τῇ Ἐκκλησίᾳ Αὐτοῦ διαρκῆ τὴν χαρὰν τῆς Ἀναστάσεως.

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Πάσχα 1935.

Τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος
ἀγαπητὸς ἐν Χῷ ἀδελφός
† Ὁ Ἀλεξανδρείας **Μελέτιος.**

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ

Παναγιώτατε,

Ἐπὶ τῇ προσεγγίσει τῆς σεπτῆς καὶ λαμπροφόρου ἑορτῆς τῆς τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν ἐκ νεκρῶν Ἀναστάσεως προσαγορεύομεν τὴν ἡμετέραν γερασμίαν Παναγιότητα, ἀδελφικῶς Αὐτὴν ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι καὶ τὰ ἑόρτια συγχαρητήρια προσφέροντες, εὐχόμενοι δὲ τῷ Ἀναστάντι Λυτρωτῇ καταξιῶσαι Αὐτὴν ἐπὶ πολλὰς ἐτῶν περιόδους ἑορτάζειν τὴν χαρμόσυνον ταύτην ἑορτὴν μετὰ τῆς σεπτῆς χορείας τῶν Ἱεραρχῶν τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ τοῦ χριστεπωνύμου Αὐτῆς πληρώματος, ἐν πλήρει ὑγείᾳ καὶ θυμηδίᾳ, πρὸς δόξαν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ἐν Δαμασκῷ, τῇ 20 Ἀπριλίου 1935.

Τῆς Ὑμετέρας σεβασμίας Παναγιότητος
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός
† Ὁ Ἀντιοχείας **Ἀλέξανδρος.**

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Τηλεγράφημα:

Ἱερουσαλήμ, 28/4/35.

Παναγιώτατον Πατριάρχην Φώτιον

Φανάριον - Σταμπούλ.

Ἀσπασμὸν ἐν Χριστῷ Ἀναστάντι διαβιβάζων Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι εὔχομαι μακρότητα ἡμερῶν.

Τοποτηρητὴς
Ἀρχιεπίσκοπος **Μελίτων.**

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

Ἀριθ. 206.

Ἀπρίλιος 1935.

Παναγιώτατε καὶ Θειότατε Ἀρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ Οἰκουμενικὲ Πατριάρχα, Κύριε Φώτιε, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα ἀδελφικῶς κατασπαζόμενοι ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Τὰς ἐπερχομένας λαμπρὰς ἑορτὰς τῆς τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ Ἀναστάσεως ἐπευχόμενοι ἀπὸ καρδίας τῇ Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι μετὰ τῆς χριστιανικῆς προσαγορεύσεως, «Χριστὸς ἀνέστη», παρακαλοῦμεν τὸν ἀναστάντα Θεόν, ἵνα δωρήσηται Ὑμῖν ὑγείαν καὶ μακροημέρευσιν πρὸς δόξαν τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας καὶ πρὸς ὄφελος τοῦ εὐσεβοῦς Ὑμῶν ποιμνίου.

Ἐν Σρεμ. Καρλοβικίῳ πρὸ τῆς Ἀναστάσεως 1935.

Τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός
† Ὁ Βελιγραδίου **Βαρνάβας**.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΥΠΡΟΥ

Τηλεγράφημα :

Λευκωσία 27/4/35

Παναγιώτατον Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Φώτιον

Φανάριον - Σταμπούλ.

«Χριστὸς Ἀνέστη» γηθοσύνως προσφωνῶν εὔχομαι πᾶσαν ἄνωθεν ἀγαθωσύνην.

Πάφου **Λεόντιος**
Τοποτηρητὴς Ἀρχιεπισκοπῆς.

Γράμμα :

Ἀριθ. Πρωτ. 248.

Παναγιώτατε καὶ Θειότατε Ἀρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ Οἰκουμενικὲ Πατριάρχα, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν

ἀγαπητὲ καί σεβαστὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργέ, Κύριε Κύριε Φώτιε, τὴν Ὑμετέραν Σεβασμίαν Παναγιότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ κατασπαζόμενος ὑπερήδιστα προσαγορεύω.

Ὢ θαῦμα τῶν ἁπάντων θαυμάτων καινότερον! Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ Σωτὴρ ἡμῶν, ἐπὶ σταυροῦ παθὼν καὶ σαρκὶ θανάτου γευσάμενος, ἐν τάφῳ δὲ τεθεὶς καὶ μέχρις Ἅδου καταβάς, ἀνέστη τριήμερος ἐκ νεκρῶν, ὡς κραταιὸς Θεὸς καὶ Δεσπότης, τὰ δεσμὰ τοῦ θανάτου διαρρήξας, τοὺς μοχλοὺς τοῦ Ἅδου συνθλάσας, τὸν Ἀδὰμ σὺν τῇ Εὔᾳ ἐλευθερώσας, τὴν ἀνθρωπότητα πρὸς ἀφθαρσίαν ἐκ φθορᾶς ἀνακαλέσας καὶ τοὺς ὄντας Αὐτοῦ κοινωνοὺς καταστήσας τῆς βασιλείας Αὐτοῦ.

Ἀξιούμενος οὖν, ἵνα τοῦ ὑπερφυοῦς τούτου μυστηρίου τὴν ἱερωτάτην ἀνάμνησιν ἑορτάσω αὖθις, ἐν εὐγνωμοσύνῃ μὲν ἀρρήτῳ αἰνῶ Αὐτοῦ καὶ ὑμνῶ τὴν μεγαλωσύνην καὶ τὴν φιλανθρωπίαν, πρόφρονι δὲ τῇ καρδίᾳ καὶ γεγηθὼς τὴν ψυχὴν σπεύδω πρὸς τὴν Ὑμετέραν γερασμιωτάτην πεπνυμένην Παναγιότητα, ἵνα ἐν ὀνόματι τῆς δεινῶς χειμαζομένης Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας Κύπρου τὸ ἀδελφικὸν ἐπὶ τῇ Ἑορτῇ ἐπιτελέσω καθῆκον.

Ὅθεν ἀσπαζόμενος Αὐτὴν ἐν Χριστῷ Ἀναστάντι καὶ ῥήματα Αὐτῇ προσφέρων χαρᾶς καὶ ἀγάπης, εὐχὰς ἅμα τούτοις ἐπισυνάπτω θερμάς, λιπαρῶς δεόμενος τοῦ ἐκ νεκρῶν ἀναστάντος καὶ τῇ δυνάμει Αὐτοῦ τὸ κέρας ἡμῶν ὑψώσαντος Κυρίου ἡμῶν ὑπὲρ τῆς ὑγείας μὲν καὶ τοῦ ὄλβου Αὐτῆς, ὑπὲρ τῆς εὐσταθείας δὲ καὶ τῆς ἀκμῆς τῆς πεπιστευμένης τῇ σοφίᾳ Αὐτῆς Γεραρᾶς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ τῆς ὅλης Ἁγιωτάτης Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Παρακαλῶν δὲ τὴν Ὑμετέραν πεπνυμένην Παναγιότητα, ἵνα εὐαρεστουμένη διαβιβάσῃ παρ' ἐμοῦ προσρήσεις καὶ εὐχὰς ἐπὶ τῷ Θείῳ Πάσχα εἰς τοὺς περὶ Αὐτὴν ἀγαπητοὺς ἐν Χριστῷ ἀδελφοὺς καὶ συλλειτουργοὺς τοὺς συγκροτοῦντας τὴν περὶ Αὐτὴν Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον, καὶ αἰτούμενος τὰς Ὑμετέρας θεοπειθεῖς ὑπὲρ τῆς ἐμπεριστάτου ἡμῶν Ἐκκλησίας εὐχάς, περιπτύσσομαι καὶ αὖθις τὴν ἱερὰν καὶ θεοχαρίτωτον Αὐτῆς Κορυφὴν ἐν Χριστῷ Ἀναστάντι καὶ διατελῶ

Τῆς Ὑμετέρας Γερασμίας Παναγιότητος
ἐλάχιστος καὶ ὅλος πρόθυμος
ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς
† Ὁ Πάφου **Λεόντιος**
Τοποτηρητὴς τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ Θρόνου Κύπρου.

Ἀρχιεπισκοπὴ Κύπρου
τῇ 15 Ἀπριλίου 1935.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τηλεγράφημα :

Ἀθῆναι, 27/4/35.

Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Φώτιον

Σταμπούλ.

Χαιρετίζοντες Ὑμετέραν Παναγιότητα ἐν Χριστῷ Ἀναστάντι ἐπευχόμεθα ἀδελφικῶς Αὐτῇ θείαν ἀντίληψιν.

Ἀρχιεπίσκοπος **Χρυσόστομος.**

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΠΟΛΩΝΙΑΣ

Τηλεγράφημα :

(Μετάφρασις ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ).

Βαρσοβία, 27/4/35.

Παναγιώτατον Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Φώτιον

Φανάριον.

«Χριστὸς Ἀνέστη». Διὰ τῆς χαρμοσύνου ταύτης προσαγορεύσεως συγχαίρω τῇ Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι ἐπὶ τῇ μεγάλῃ ἑορτῇ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ.

Μητροπολίτης **Διονύσιος.**

Γράμμα :

(Μετάφρασις ἐκ τοῦ Σλαβωνικοῦ).

Χριστὸς Ἀνέστη !

Ἔτι ἅπαξ καταξιοῖ ἡμᾶς ὁ Ἀναστὰς Κύριος ἵνα ἐν πνευματικῇ μετχρσιώσει ἀναμνησθῶμεν τῆς χαρᾶς τῆς ζωηφόρου Ἀναστάσεως Αὐτοῦ καὶ ἐκ βάθους καρδίας ἀναφωνήσωμεν τὸν ἅγιον καὶ ἱερὸν χαιρετισμόν : «Χριστὸς Ἀνέστη». Ὁ χαιρετισμὸς οὗτος ἔτι πλείονα κέκτηται πανηγυρικὴν καὶ κατανυκτικὴν σημασίαν ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς Προκαθημένους καὶ τοὺς Ἱεράρχας τῶν Ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν, διότι οὕτως ἀναμιμνησκόμεθα ζωηρῶς τῶν ἱδρυτῶν τῆς Ἱεραρχικῆς ἡμῶν διακονίας τ. ἔ. τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων (Λουκ. ΚΔ', 34). Οὗτοι ἔπαθον ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ, καὶ μετὰ τοῦ Χριστοῦ πάσχοντος, ἀλλ' ἀνέστη ὁ Κύριος, καὶ ἡ θλῖψις αὐτῶν μετήλλακται εἰς λαμπρὰν χαράν (Ἰωάνν. Κ', 20). Ἐφοβοῦντο διὰ τὸ ἔργον τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἤδη, κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον, ἀπέβαλον τὴν ἐλπίδα

αὐτῶν (Λουκ. ΚΔ', 21), ἀλλ' ἀνέστη ὁ Κύριος, καὶ τὴν ζωὴν αὐτῶν ἔθηκαν διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, ἐπὶ τῶν ἀσθενειῶν δὲ αὐτῶν, ἐπὶ τοῦ ἔργου καὶ ἐπὶ τοῦ αἵματος αὐτῶν συνέστη, ἐβεβαιώθη, ηὐξήθη καὶ ἐξήνθισεν ἡ Ἐκκλησία (Μάρκ. ΙΣΤ', 20. Πράξ. Δ', 17-20. Α' Πέτρου Δ', 12 19. Ἑβρ. ΙΒ', 1 2. Ἀποκ. Β', 10).

Καὶ νῦν ἔτι πάσχει ὁ Χριστὸς καὶ ἡ Ἐκκλησία Αὐτοῦ ἐκ τῶν συγχρόνων Γραμματέων καὶ Φαρισαίων τῶν πληρούντων τὴν γῆν διὰ τῶν πονηριῶν αὐτῶν, τῶν ψευδοδιδασκαλιῶν, καί τῶν βλασφημιῶν κατὰ τοῦ Κυρίου καὶ τῆς Ἁγίας Αὐτοῦ Ἐκκλησίας. Καὶ νῦν ἔτι ἐμπαίζουσι τὴν πίστιν ἡμῶν διάφοροι ἄθεοι — οἱ σύγχρονοι οὗτοι Σαδδουκαῖοι. Καὶ νῦν ἔτι ὁ ὄχλος, ὁ ἄφρων, ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον λησμονεῖ τὸ θριαμβευτικόν: «Ὡσαννὰ» τὸ ἀπευθυνθὲν πρὸς τὸν Κύριον, Ὅστις ἐστὶν «ἡ ὁδός, ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ» παντὸς τοῦ κόσμου (Ἰωάνν. ΙΔ', 6) καὶ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον συχνότερον κραυγάζει τὸ σκληρόν: «Σταυρωθήτω».

Ἀλλ' ἀνέστη Χριστός, καὶ ποῦ εἰσιν οἱ ἡμέτεροι Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι; Ἀνέστη Χριστός, καὶ ἤδη οὐ μακράν, ἴσως, ἀφ' ἡμῶν ἡ ὥρα, καθ' ἣν οἱ νῦν ὑπὸ τῆς ἀπιστίας φερόμενοι ἄνθρωποι θὰ ἐπανέλθωσι καὶ αὖθις πρὸς τὸν Χριστὸν καὶ θὰ πανηγυρίσωσιν, ὡς καὶ πρότερον, τὴν λαμπρὰν καὶ ἔνδοξον Αὐτοῦ Ἀνάστασιν. Ἀνέστη Χριστός, καὶ οὐδεμία ἐγχωρεῖ ἀμφιβολία ἐν τούτῳ, ὅτι στερεά, ὡς ἀσάλευτος πέτρα, ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, καὶ πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς (Ματθ. ΙΣΤ', 18).

Μετὰ τῶν λαμπρῶν τούτων σκέψεων καὶ τῆς χαρμοσύνου ταύτης ἐλπίδος χαιρετίζω τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα ἐπὶ τῇ ἡμέρᾳ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ἐκφράζων ἅμα τὴν εὐλαβῆ καὶ ἀδελφικήν μου εὐχὴν ὅπως Αὕτη ἐπὶ ἔτη μακρὰ συνεχίσῃ τὴν Ἀρχιποιμαντορικὴν Αὐτῆς διακονίαν ἐν πλήρει ὑγείᾳ, καὶ σωτηρίᾳ καὶ εὐτυχίᾳ.

Βαρσοβία, Ἀπρίλιος τοῦ 1935.

Τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος
ἀγαπητὸς ἀδελφὸς ἐν Χριστῷ καὶ συλλειτουργὸς
† **Διονύσιος**
Μητροπολίτης Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας.

Β΄. Αἱ φίλαι Ἐκκλησίαι.

ΠΑΛΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Μετάφρασις ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ.

Παναγιώτατε,

Ἐπὶ ταῖς ἐπικειμέναις μεγάλαις Ἑορταῖς εὔχομαι τῇ Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι, ὡς καὶ τῇ σεβασμίᾳ Ἐκκλησίᾳ Κωνσταντινουπόλεως πᾶν ἀγαθὸν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ Ἀναστάντι εἰς δόξαν Θεοῦ.

Ἡ ἐκ τῆς πίστεως τοῦ Πάσχα ἐκπορευομένη δύναμις εἴη πάντοτε τῇ Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι εἰς παρηγορίαν καὶ εὐλογίαν.

Ἐν Βέρνῃ τῇ 18/4/935.

Τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος
ἐν Χριστῷ ἀφωσιωμένος ἀδελφὸς
Δρ. **Ἀδόλφος Κιοῦρι**
Ἐπίσκοπος τῆς Χριστιανικοκαθολικῆς
Ἐκκλησίας Ἑλβετίας.

ΑΡΧΙΜ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΚΟΡΩΝΑΙΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ Ι. ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΧΑΛΚΗΣ

ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΕΓΑΛΗΝ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

Ὁ Μεσσίας λοιπὸν ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ; Ὁ Χριστός, ὁ ἱδρυτὴς τῆς βασιλείας τῶν Οὐρανῶν ἐπὶ τῆς γῆς, θῦμα ἀνόμου κρίσεως; Ὁ Ἰησοῦς, ὁ ἐπηγγελμένος τῆς Μαρίας Υἱός, ὁ προωρισμένος ἵνα γένηται «φῶς ἐθνῶν καὶ διαθήκη γένους», μεταξὺ δύο κακούργων; Τὸ στόμα τὸ γλυκὺ καὶ μάγον, τὸ ὁποῖον ἔμελψε τοὺς μακαρισμοὺς καὶ ἐδίδαξε τὴν ἐπὶ τοῦ Ὄρους Ὁμιλίαν καὶ τὰς Παραβολὰς τοῦ ἀπωλεσθέντος προβάτου καὶ τοῦ ἀσώτου υἱοῦ, τὸ στόμα αὐτὸ ἐσίγησε καὶ κατήχθη εἰς χοῦν θανάτου; Αὐτὸς λοιπὸν ἦτο ὁ Πάσχων Δίκαιος τοῦ 21ου ψαλμοῦ; Ὁ Δοῦλος τοῦ Γιαχβέ, τοῦ ὁποίου τὰ παθήματα καὶ τὴν δόξαν ἔψαλεν ὁ ὑψιπέτης προφήτης καὶ ποιητὴς Ἡσαΐας, αὐτὸς ἦτο; Ὢ δρᾶμα πάντων δραμάτων φρικωδέστερον ἀπὸ ὅσα εἶδον οἱ αἰῶνες καὶ ἀκόμη φρικωδέστερον ἀφοῦ ἐξετελέσθης εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Μεσσίου, κάτω ἀπὸ τὴν σκιὰν τοῦ ναοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ ἐν ὀνόματι, φεῦ! τῆς Θρησκείας!!

Καὶ ὅμως, Σεβασμιώτατε Δέσποτα, φιλόχριστον ἐκκλησίασμα, καὶ ὅμως τὸ δρᾶμα αὐτὸ τὸ ὁποῖον ὁραματίσθησαν οἱ Προφῆται καὶ ἐδέσποσε τῆς Ἱστορίας, ἡ δὲ ἐπέτειός του συγκλονίζει σήμερον καὶ τὴν ἀπαθεστέραν καρδίαν, εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Τιβερίου ἂν ὑπῆρχον ἐφημερίδες θὰ ἀνεγράφετο εἰς τὰ ὀλιγόστιχα. Εἷς νεώτερος διηγηματογράφος παρουσιάζει τὸν Πόντιον Πιλάτον, γέροντα πλέον, ἐρωτώμενον περὶ τῶν περιστάσεων αἱ ὁποῖαι συνώδευσαν τὸν θάνατον τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ Πιλάτος κλείει τοὺς ὀφθαλμούς, προσπαθεῖ νὰ ἐνθυμηθῇ. «Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον! μὰ δὲν ἐνθυμοῦμαι τὸ ὄνομα αὐτό». Ναὶ δὲν τὸ ἐνεθυμεῖτο. Πλὴν ἡ ἀνθρωπότης ἔχει τὴν μνήμην ἰσχυροτέραν τοῦ Πιλάτου. Δὲν ἐλησμόνησε καὶ δὲν θὰ λησμονήσῃ ποτὲ ὅτι μίαν Παρασκευὴν τοῦ Ἀπριλίου τοῦ 754 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης ἐπάνω εἰς τὸν λόφον τοῦ Κρανίου, ἐμαρτύρησεν ἐπὶ σταυροῦ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ Λυτρωτὴς τοῦ κόσμου. Δὲν τὸ ἐλησμόνησε καὶ διὰ τοῦτο τὴν Παρασκευὴν ἐκείνην τὴν ὠνόμασε Μεγάλην Παρασκευήν.

Καὶ δὲν θὰ τὸ λησμονήσῃ ποτέ· καὶ ἀπόδειξις τὰ πλήθη τοῦ λαοῦ τὰ ὁποῖα τὴν πρωΐαν ταύτην κατακλύζουσι τοὺς ναοὺς διὰ νὰ προσφέρωσι τὴν λατρείαν αὐτῶν πρὸς τὸν Μέγαν Μάρτυρα, ἑλκόμενα ἀπὸ τὴν μυστηριώδη μαγνητικὴν δύναμιν τὴν ὁποίαν ἐκτοξεύει ὁ Σταυρός Του. Θὰ ἔπρεπε μὲ δάκρυ μόνον εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ μὲ παλμοὺς ἀγάπης εἰς τὴν καρδίαν νὰ παρακολουθήσωμεν σήμερον τὸ μυστήριον τοῦ Πάσχοντος Θεοῦ. Θὰ ἔπρεπε σήμερον νὰ περιπτυχθῶμεν τὸν Σταυρὸν καὶ οὕτως ἐν σιγῇ νὰ ἀφήσωμεν τὴν καρδίαν μας νὰ ἐπικοινωνήσῃ μὲ τὴν σαρκωθεῖσαν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ. Σήμερον ὁμιλεῖ εὐγλωττότερον πάσης γλώσσης ὁ Σταυρός. Πλὴν ὁ Σταυρὸς ὁ εἰς τὸ μέσον τοῦ ναοῦ ὑψούμενος εἶναι κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ Ἁγ. Ἱερωνύμου τὸ βιβλίον εἰς τὰς αἱματωμένας σελίδας τοῦ ὁποίου εὑρίσκομεν πάντοτε καὶ νέα διδάγματα.

Θελήσατε λοιπόν, εὐμενεῖς μου ἀκροαταί, νὰ μελετήσωμεν ὁμοῦ εἰς τὰς σελίδας αὐτὰς τὴν σημασίαν τῆς θυσίας τοῦ μεγίστου καὶ αἰωνίου Φίλου τῆς ἀνθρωπότητος καὶ νὰ ἀντλήσωμεν τὸ παράδειγμα ἀπὸ τὴν ἀγωνίαν τοῦ Ἰησοῦ πῶς νὰ ὑπομείνωμεν καὶ ἡμεῖς τὴν ἀγωνίαν τοῦ βίου μας.

***

Οἱ ἄνθρωποι ἔγραψαν βιβλιοθήκας ὁλοκλήρους ὑπὲρ ἢ κατὰ τοῦ Χριστοῦ. Χιλιάδες χιλιάδων καρδιῶν ᾐσθάνθησαν δι' αὐτὸν τὴν μεγαλυτέραν ἀγάπην καὶ τὸν θερμότερον ἐνθουσιασμόν, ὅπως ἀφ' ἑτέρου ὁ πλανηθεὶς ἀνθρώπινος λόγος καὶ ἡ διεστραμμένη ἀνθρωπίνη καρδία πλειστάκις ἐπετέθησαν κατ' Αὐτοῦ. Κανεὶς ὅμως δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀρνηθῇ τὴν ἀγάπην ἡ ὁποία ἐξήρχετο ἀπὸ τὴν καρδίαν τοῦ Ἰησοῦ διὰ τοὺς ἀνθρώπους, ἀγάπην ἰσχυροτέραν καὶ ἀπὸ τὸν θάνατον. Ἠγάπησε τὴν ἀνθρωπότητα τῆς ὁποίας μετεῖχε, Θεὸς Αὐτός. Ἠγάπησε τὴν Πατρίδα Του καὶ ἀναλύεται εἰς λυγμοὺς ἐπὶ τῇ σκέψει ὅτι λίαν προσεχῶς θὰ ἐκσπάσῃ ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ κατὰ τῆς πρωτευούσης τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ, ἀλλὰ καὶ προφητοκτόνου Ἱερουσαλήμ. Ἠγάπησε τὴν οἰκογένειάν Του. Ἐργάζεται ὡς ξυλουργὸς εἰς Ναζαρὲτ διὰ νὰ συντηρήσῃ τὸν γέροντα Ἰωσὴφ καὶ τὴν μητέρα Του, διὰ τὴν ὁποίαν ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ Σταυροῦ προνοεῖ διὰ νὰ μὴ μείνῃ ἀπροστάτευτος μετὰ τὸν θάνατόν Του.

Ἠγάπησε τὸν λαόν — τέκνον τοῦ λαοῦ Αὐτὸς τὸ κατ' ἄνθρωπον — ἀπὸ τὸν ὁποῖον προήρχετο. Ἡ κατάστασίς του Τὸν συγκινεῖ. Πρέπει νὰ τὸν ἀνακουφίσῃ, πρέπει νὰ ἄρῃ τὸν πόνον, πρέπει νὰ ἄρῃ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ: τὴν ἁμαρτίαν. Διατρέχει τὴν Ἰουδαίαν καὶ Γαλιλαίαν, εἰς τὰ χωρία καὶ τὰς πόλεις ἀναζητεῖ τὰς ἁμαρτωλοὺς ψυχάς, κλίνει ἐπάνω εἰς κάθε πληγωμένην ζωὴν τὴν ὁποίαν συναντᾷ, παρηγορεῖ, θεραπεύει, ἀνιστᾷ νεκρούς. Χαίρει μετὰ χαιρόντων, καὶ κλαίει μετὰ κλαιόντων. Δι' ὅλους φροντίζει

ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ἑαυτόν Του, ὅλους σκέπτεται ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ἑαυτόν Του. Πεινᾷ Αὐτὸς διὰ νὰ χορτάσωσιν ἄλλοι. Διψᾷ Αὐτὸς διὰ νὰ μὴ διψάσωσιν ἄλλοι. Ὦ! ὁποία ὑψίστη ἀφοσίωσις, ὁποία αὐτοθυσία!

Καὶ λοιπόν, ἀδελφοί μου, ἕνα τοιοῦτον ἄνθρωπον ποῖος λαός, ποῖον ἔθνος δὲν θὰ ἐθεώρει ὥς τι οὐρανόπεμπτον, ἄξιον πάσης τιμῆς καὶ σεβασμοῦ; Ποῖος δὲν θὰ ἐπερίμενε νὰ Τὸν τιμήσωσιν ὡς εὐεργέτην, νὰ Τὸν ἀναγνωρίσωσιν ἀρχηγόν των, ἕτοιμοι ὑπὸ τὰς διαταγάς Του εἰς πῦρ καὶ εἰς θάνατον; Βεβαίως θὰ ἐγίνοντο ὅλα αὐτά, ἐὰν ὁ κόσμος δὲν ἦτο ἀνέκαθεν ὅπως εἶναι, ἐὰν ὁ φθόνος καὶ ἡ κακία δὲν ἐθόλωναν τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἀνθρώπων. Τὸ μῖσος καὶ τὸ ἀπαίσιον ἀξίωμα «διατὶ αὐτὸς καὶ ὄχι ἡμεῖς» συνενώνει τοὺς ἀσπονδοτέρους ἐχθροὺς Φαρισαίους καὶ Σαδδουκαίους. Πρέπει νὰ ἐκλείπῃ ἐκ μέσου ὁ αὐτόκλητος αὐτὸς διδάσκαλος μὲ τὰς ἀξιώσεις Μεσσίου. Ἀλλὰ χρειάζονται καὶ εὐλογοφανῆ προσχήματα. Εἶνε ταραξίας. Κινδυνεύει τὸ ἔθνος. Θὰ καταστρέψῃ τὴν Θρησκείαν!! Ποσάκις ἔκτοτε ὑπὸ τὰ εὐλογοφανῆ προσχήματα ἀνωτέρων κινδύνων δὲν κατεδικάσθη κράζουσα ἀθωότης ἀπὸ ἀδικωτάτους κριτάς!! Διὰ λόγους ὑψηλοτέρους πρέπει νὰ ἀρθῇ ἐκ μέσου ὁ Δίκαιος. Ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Γολγοθᾶ στήνονται τρεῖς σταυροί.

Εἰς τοὺς δύο ἐκτίνουσι δικαίως τὰ ἐγκλήματα αὐτῶν δύο κακοῦργοι καὶ εἰς τὸν τρίτον προσηλοῦται ὁ ἅγιος, ὁ ἄκακος ὡς πρόβατον, ὁ ἀθῷος διδάσκαλος καὶ προφήτης καὶ εὐεργέτης Ἰησοῦς. Πρέπει νὰ Τὸν ἀτιμάσωσι καὶ εἰς τὸν θάνατόν Του. Ὁ Μωϋσῆς δὲν ἔγραφεν ὅτι πᾶς ὁ ἐπὶ ξύλου κρεμάμενος ἐπικατάρατος; Τοιουτοτρόπως συμβαίνει εἰς τὸν κόσμον αὐτόν: τὸ καλὸν καὶ τὸ κακὸν συγχέονται, ἡ ἀρετὴ καὶ τὸ ἔγκλημα τίθενται εἰς ἴσην μοῖραν!

Ἀλλ' ἴσως ἀπὸ τοὺς ἀκροατάς μού τις θὰ εἴπῃ: Ἰδοὺ ἀκόμη εἷς ἀθῷος, εἷς Δίκαιος, ὁ ὁποῖος κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Σωκράτους καὶ τόσων ἄλλων κατεδικάσθη ἀπὸ τὴν κακίαν τοῦ κόσμου. Ἆ! ἂς προσέξῃ ὀλίγον ὁ τοιοῦτος. Ὁ θάνατος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ δὲν εἶνε θάνατος ἁπλῶς ἑνὸς Δικαίου. Τίνος Δικαίου θάνατος εἶχε τὰ παγκόσμια ἀποτελέσματα τὰ ὁποῖα εἶχεν ὁ θάνατος τοῦ Μάρτυρος τοῦ Γολγοθᾶ; Τίνος θυσία, ὅσον ἄδικος καὶ ἂν ἦτο, ἐπέστρεψεν εἰς τὸν Θεὸν τὰ πέρατα τῆς γῆς; Ποῖος Δίκαιος, θυσιάσας τὴν ζωὴν αὐτοῦ, ἔλαβεν ὡς κληρονομίαν σπέρμα μακρόβιον, λαοὺς ἀναγεγεννημένους καὶ δουλεύοντας τῷ Θεῷ, κατὰ τὴν ῥῆσιν τοῦ Ἠσαΐου; Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶνε ὁ Σωτήρ, εἶναι ὁ Λυτρωτής, Ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον ἀνεζήτει ἡ ψυχὴ τῆς ἀνθρωπότητος στενάζουσα ὑπὸ τὸ κακόν.

Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἡ ἀλαζὼν ἀνθρωπότης συχνάκις ἐπεχείρησε τὴν ἀπολύτρωσίν της διὰ τῶν ἰδίων ἑαυτῆς δυνάμεων. Πλὴν ἰσχυρὰ κατὰ καιροὺς

πνεύματα διεῖδον ὅτι ἡ ἀπολύτρωσις αὕτη ἦτο ἀδύνατος ἄνευ τῆς βοηθείας τῆς χειρὸς τοῦ Θεοῦ. Μήπως τὴν ἰδέαν αὐτὴν δὲν ἀναπτύσσουσιν ὁ «Προμηθεὺς Δεσμώτης» τοῦ Αἰσχύλου, ὁ «Πάρσιφαλ» τοῦ Wolfram, ἡ «Θεία Κωμῳδία» τοῦ Dante, ἡ «Θύελλα» τοῦ Σαίξπηρ, ὁ «Φάουστ» τοῦ Γκαῖτε, ἡ «Ἀνθρωπίνη Τραγῳδία» τοῦ Madach; Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἔρχεται εἰς βοήθειαν τῆς ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας καὶ ἡ φρικτὴ σκηνὴ τοῦ Γολγοθᾶ γίνεται ἀφετηρία τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων. Ὁ ἀπ. Παῦλος ἐμβαθύνων εἰς τὴν σημασίαν τοῦ χυθέντος αἵματος τοῦ Χριστοῦ ἀναφωνεῖ: «Ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν». Αἱ σταγόνες τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ εἶναι μετάγγισις αἵματος εἰς τὸν ἐξηντλημένον καὶ μεμολυσμένον ὀργανισμὸν τῆς ἀνθρωπότητος. Ἡ ἀνθρωπίνη φύσις ἡ ἁμαρτωλὸς ἐκαθαρίσθη.

Ἀλλὰ παρατηρήσατε, παρακαλῶ, ἀδελφοί μου, καὶ τὰς συνεπείας τῆς ἐγχύσεως τοῦ Θεϊκοῦ αἵματος εἰς τὰς φλέβας τῆς ἀνθρωπότητος. Καθὼς οἱ μυστηριώδεις δεσμοὶ τοῦ κοινοῦ αἵματος εἰς μίαν οἰκογένειαν σχηματίζουσιν ἕνα ὀργανισμὸν εἰς τὸν ὁποῖον ὅλα τὰ ἐπὶ μέρους μέλη εἶνε ἀλληλέγγυα, χαίρουσιν ἀπὸ κοινοῦ καὶ θλίβονται ὁμοῦ, οὕτω καὶ ἡ διὰ τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ ἀναγεγεννημένη κοινωνία ἀποτελεῖ ἓν ὅλον ἀλληλέγγυον. Τὰς σχέσεις αὐτῶν δὲν ρυθμίζει πλέον τὸ ἀπαίσιον ἀξίωμα: Πόλεμος πάντων κατὰ πάντων, ἀλλ᾿ ὁ νόμος τῆς Ἀγάπης. Ὄχι ἀγὼν διὰ τὴν ζωήν, ὁ ἰσχυρότερος νὰ φάγῃ τὸν ἀσθενέστερον, ἀλλὰ ἀλληλοβοήθεια διὰ τῆς αὐτοθυσίας. Ὁ Χριστὸς μὲ τὴν θυσίαν Του ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ ἀνοίγει νέους δρόμους καὶ νέας κατευθύνσεις τῆς ζωῆς.

Μίαν φορὰν ἓν καραβάνιον ταξειδιωτῶν ἐπρόκειτο νὰ διέλθῃ τὴν ἔρημον τῆς Σαχάρας. Προσέλαβεν ὁδηγόν τινα ἐκ τῶν ἰθαγενῶν. Μετὰ πορείαν δύο ἡμερῶν ἡ προμήθεια ὕδατος ἐτελείωσεν. Ἡ ζέστη ἀνυπόφορος. Ὁ δρόμος ἀτελείωτος. Οἱ ἄνθρωποι γίνονται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀνυπόμονοι, ἐκνευρίζονται. Ὅτε πρὸ αὐτῶν διαγράφονται εἰς τὸν ὁρίζοντα δένδρα φοινίκων, καὶ μία καταπρασίνη ὄασις διαφαίνεται. Σπεύδουσι πρὸς τὴν διεύθυνσιν ἐκείνην. Ἀλλ᾿ ὁ ὁδηγὸς φωνάζει: «ἡσυχάσατε, μὴ βιάζεσθε, αὐτὸ τὸ ὁποῖον βλέπετε εἶναι ὀπτικὴ ἀπάτη». Ὁποία ἀπογοήτευσις! Βασανίζονται ἀπὸ τὴν δίψαν, οἱ ὀφθαλμοί των κοκκινίζουσιν ἀπὸ τὸν πυρετόν, ὅτε ἐκ νέου πρὸ αὐτῶν νέοι φοίνικες καὶ νέα πράσινη ὄασις, τώρα μάλιστα ὡσὰν νὰ ἀκούουν καὶ τὸ κελάρυσμα πηγῆς. Πλὴν καὶ πάλιν ὁ ὁδηγὸς τοὺς σταματᾷ: «μὴ πηγαίνετε πρὸς αὐτὴν τὴν διεύθυνσιν· καὶ πάλιν ἡ ὄασις αὕτη εἶναι ὀπτικὴ ἀπάτη». Τότε εἷς ἐκ τῶν ταξειδιωτῶν ἔξαλλος ἀπὸ τὴν δίψαν σύρει τὸ περίστροφον καὶ ρίπτει χαμαὶ τὸν ὁδηγόν. Καὶ ἐνῷ ὁ ταλαίπωρος ὁδηγὸς ξεψυχᾷ, συγκεντρώνει τὰς τελευταίας δυνάμεις του καὶ μὲ τὴν τρέμουσαν χεῖρά του δεικνύει: «ἀκολουθήσατε τὴν διεύθυνσιν αὐτήν· εἰ δὲ μὴ

εἶσθε χαμένοι μέσα εἰς τὴν ἔρημον». Ὁ ὁδηγὸς αὐτός, ἀδελφοί μου, εἶνε ὁ Χριστός. Καὶ ἀποθνήσκων ἀκόμη δεικνύει εἰς τὸ καραβάνιον τῆς ἀνθρωπότητος, τὸ ὁποῖον ὁδοιπορεῖ τὴν ἔρημον τῆς Ζωῆς ταύτης: «ἀκολουθήσατε τὴν διεύθυνσιν τὴν ὁποίαν σᾶς δίδει ὁ Σταυρός διότι ἄλλως ἐχάθητε».

Καὶ τίθεται τώρα τὸ δύσκολον ἐρώτημα: Ἀκολουθεῖ ἄραγε ἡ ἀνθρωπότης τὴν ὁδὸν τὴν ὁποίαν δεικνύει εἰς αὐτὴν ὁ Χριστός; Ἡ σημερινὴ κατάστασις αὐτῆς δὲν δίδει καταφατικὴν ἀπάντησιν. Πόσον ὑποφέρει! Πόσον ἀπελπιστικὰ ζητεῖ τὴν παρηγορίαν, τὴν εἰρήνην, τὴν καταπράϋνσιν τῆς ἀνησυχίας της; Καταφεύγει ὅμως εἰς τὸ χημικὸν ἐργαστήριον, εἰς τὸ ἐργοστάσιον, εἰς τὴν μηχανοποίησιν, εἰς τὰ μεταλλεῖα, τὰς πετρελαιοπηγάς, εἰς τὸν σιδηρόδρομον, εἰς τὰ πηδαλιουχούμενα. Συμβουλεύεται φιλοσόφους καὶ κοινωνιολόγους καὶ κωφεύει εἰς τὴν φωνὴν τοῦ Ἥρωος τῆς Μ. Παρασκευῆς.

Ἕνα πλοῖον ἐταξείδευεν εἰς τὴν Νότιον Ἀμερικήν, ὅτε τὸ πόσιμον ὕδωρ του ἐτελείωσε. Μετὰ δύο ἡμέρας βλέπουν νὰ πλέῃ πλησίον του, ἕνα ἄλλο πλοῖο. Τὸ πλήρωμα διψασμένον ἤρχισεν ἀπελπιστικὰ νὰ ζητῇ ὕδωρ. Εἰς τὰς κραυγὰς βοηθείας λαμβάνουν τὴν ἀπάντησιν: «Ἀντλήσατε λοιπόν». Ἔκπληκτοι οἱ διψασμένοι ναῦται ἀντλοῦν ἀπὸ τὴν θάλασσαν γλυκύτατον ὕδωρ. Ἔπλεον παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀμαζονίου ποταμοῦ. Ἔπλεον εἰς τὸ πόσιμον ὕδωρ καὶ ὅμως ἐκαίοντο ἀπὸ τὴν δίψαν. Αὐτὴν τὴν δίψαν αἰσθάνεται σήμερον ὁ κόσμος. Ἐγκατέλιπεν ὅμως τὴν πηγὴν ὕδατος ζωῆς. Ἀπὸ δέκα πέντε ἐτῶν διέρχεται ἡμέρας τῶν μεγαλυτέρων ἀπογοητεύσεων. Συνδιασκέψεις ἐπὶ συνδιασκέψεων, σχέδια ἐπὶ σχεδίων, προτάσεις ἐπὶ προτάσεων. Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα; Ἡ πικρία τῶν ἀλύτων ζητημάτων. ἡ ἀγωνία τῆς αὔριον, δυσφορία, ἐκνευρισμοί. Καὶ ἡ ἀσθένεια χειροτερεύει. Χειροτερεύει διότι δὲν πλήττεται εἰς τὴν ρίζαν της, δὲν κάμνει ὅτι καὶ ἡ σύγχρονος ἰατρική, ἡ ὁποία δὲν θεραπεύει τὰ συμπτώματα ἀλλὰ τὴν αἰτίαν τῆς ἀσθενείας. Ὅλοι, ἀδελφοί μου, πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἡ ἀνθρωπότης ἔφθασεν εἰς τὴν διασταύρωσιν δύο ὁδῶν: ἢ πρέπει νὰ ἀλλάξῃ ὁ Χριστιανισμὸς τὰς ἀρχάς του ἢ πρέπει νὰ ἀλλάξουν οἱ ἄνθρωποι τρόπον ζωῆς. Τρίτον δὲν χωρεῖ. Ἀλλ' ὅταν τὸ ὡρολόγιόν μας δὲν πηγαίνει καλά, ζητοῦμεν τὸν ἥλιον νὰ προσαρμόσωμεν πρὸς αὐτό; Ἐπειδὴ ὑπάρχουσι λέπται, πρέπει νὰ ἄρωμεν ἐκ μέσου τὴν ἀτομικὴν ἰδιοκτησίαν; Ἐπειδὴ ὑπάρχουσιν ψεῦσται, πρέπει νὰ καταργήσωμεν τὴν ἀλήθειαν; Ἐπειδὴ δὲν φυλάσσονται αἱ ἐντολαὶ τοῦ Χριστοῦ, πρέπει νὰ καταργήσωμεν αὐτάς; Ὄχι. Καθόλου. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἀλλάξῃ, δὲν εἶναι αἱ ἐντολαὶ τοῦ Χριστοῦ, ἀλλ' ὁ τρόπος τῆς ζωῆς μας. Ἡ κοινωνία πρέπει νὰ ἀναχριστιανισθῇ. Ὁ κόσμος, ἂν θέλῃ τὴν ἡσυχίαν καὶ τὴν εἰρήνην, πρέπει νὰ ἐμποτισθῇ καὶ πάλιν μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ. Ὅταν

ὁ κόσμος εἶχε χαθῆ, ὁ Χριστὸς ἐνηνθρώπησε διὰ νὰ τὸν σώσῃ. Ὅταν καὶ πάλιν κινδυνεύῃ νὰ χαθῆ, ὁ Χριστὸς καὶ πάλιν θὰ τὸν σώσῃ, διότι ἀκριβῶς διὰ τοῦτο ἔπαθε, διὰ νὰ μὴ χαθῆ.

Ἀλλά, ἀδελφοί μου, τὸ αἷμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ δὲν εἶναι ὁ ζωογόνος ὀρρὸς ὁ ὁποῖος μόνος ἀνακαινίζει τὸν ὀργανισμὸν τῆς ἀνθρωπότητος. Εἶναι συγχρόνως καὶ τὸ ἔλαιον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον χύνουσιν οἱ ναυτικοὶ ἐπάνω εἰς τὴν τρικυμιώδη θάλασσαν διὰ νὰ καταπραΰνουν τὰ κύματα. Τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ καταπραΰνει τὰς τρικυμίας, αἱ ὁποῖαι δέρουσι τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ζωὴ ἡμῶν ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης εἶναι ὁδοιπορία ἐν ἐρήμῳ. Διερχόμεθα τὰς ἡμέρας ἡμῶν ὡς ἐν τρικυμιώδει πελάγει. Τὸ σκότος τῆς ἀμφιβόλου αὔριον μᾶς περικυκλώνει συχνά. Πυρσὸς οὐδαμοῦ. Καὶ οὐχὶ σπανίως ἡ ὀλιγοπιστία μας, ἂν δὲν ἐκσπᾷ εἰς βλάσφημον ἀπογοήτευσιν, πάντως διερωτᾶται συχνότατα μήπως καθεύδει ὁ Χριστός; Μακρὰν ἀφ' ἡμῶν μία τοιαύτη σκέψις. Ὁ Χριστός, ὁ κατ' ἐξοχὴν ἄνθρωπος τοῦ πόνου, εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ συμπαθῆ εἰς τὰς ἀγωνίας μας; Ποῖος ἐννοεῖ τὸν πόνον καλλίτερον μιᾶς μητρὸς χαροκαμένης παρὰ ἄλλη μήτηρ ὁμοιοπαθής; Ποῖος εἶναι ὁ καλλίτερος παρήγορος; Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος γνωρίζει τὸν πόνον μόνον κατ' ὄνομα ἢ ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἔκλαυσε πραγματικά, ὁ ὁποῖος ἐπέρασε νύκτας ἀγωνίας; Ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ἄνθρωπος κατὰ πάντα ὅμοιος μὲ ἡμᾶς, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν, ἐδοκίμασεν ὅλας τὰς ἀγωνίας, ὅλας τὰς θλίψεις, ὅλας τὰς στερήσεις τὰς ὁποίας δοκιμάζομεν ἡμεῖς. Θέλομεν καλλίτερον παράδειγμα ὑπομονῆς καὶ καρτερίας;

Οἱ ἄνθρωποι μᾶς παραγνωρίζουσι, μᾶς παρεξηγοῦσι, μᾶς συκοφαντοῦσιν. Ἀλλὰ καὶ Ἐκεῖνος παρεγνωρίσθη, ἐσυκοφαντήθη, μάλιστα ἔπαθε καὶ κάτι χειρότερον: ἐνεπτύσθη εἰς τὸ πρόσωπον καὶ ἐκολαφίσθη δημοσίᾳ.

Ἐχάσατε πρόσωπα προσφιλῆ, ἐχάσατε τὸ παιδί σας, τὴν χαρὰν τοῦ οἴκου σας, ἐχάσατε πρόσωπα ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐξηρτᾶτε τὸ μέλλον σας, τὰ γηρατειά σας. Ἐκλαύσατε πικρῶς εἰς τὸν τάφον ὁ ὁποῖος ἐκάλυψε τὰς ἐλπίδας σας. Παρηγορηθῆτε, καὶ ὁ Χριστὸς ἔκλαυσε ἐπάνω εἰς τάφον.

Ἐχάσατε τὴν περιουσίαν σας μὲ αὐτὴν τὴν κρίσιν, κατεστράφη ἡ ἐργασία σας, καὶ ἀπὸ καταστηματάρχης ἐργάζεσθε ὑπάλληλος μὲ ἐλάχιστον ἡμερομίσθιον. Μὴ λησμονεῖτε ὅτι καὶ ὁ Χριστὸς εἰργάζετο ἐπὶ ἔτι ὡς ξυλουργὸς εἰς τὴν Ναζαρὲτ διὰ νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὸ καθημερινόν, διὰ νὰ ζήσῃ τὴν μητέρα Του.

Εἶσθε διδάσκαλος καὶ οἱ μαθηταί σας, τοὺς ὁποίους ἐφωτίσατε καὶ ἀνεδείξατε μὲ τὸ αἷμα τοῦ στήθους σας, σᾶς κρίνουν ἄδικα καὶ μεροληπτικά, σᾶς διασείουσι, σᾶς συκοφαντοῦσι. Μὴ λησμονῶμεν ὅμως ὅτι ἀπὸ τοὺς δώδεκα μαθητὰς τοῦ Χριστοῦ, ὁ εἷς τὸν ἠρνήθη μεθ' ὅρκου ἐμπρὸς εἰς μίαν ὑπηρέτριαν, ὁ ἄλλος Τὸν ἐπρόδωκε μὲ φίλημα μάλιστα. Οἱ ἐννέα

ἄλλοι ἀμέσως διεσκορπίσθησαν καὶ τὸν ἐγκατέλειψαν, καὶ μόνον εἷς ἐτόλμησε νὰ παρασταθῇ εἰς τὸ μαρτύριόν Του. Ἔχετε φίλους τοὺς ὁποίους ἀγαπᾶτε, τοῖς ἐφάνητε κάποτε χρήσιμος καὶ σεῖς περιμένετε κἄτι ἀπὸ τὴν φιλίαν των μίαν ἡμέραν. Δὲν παρέρχεται ὅμως πολὺς χρόνος καὶ ἡ ἀδιαφορία διαδέχεται τὴν φιλίαν. Προσποιοῦνται ὅτι δὲν σᾶς γνωρίζουν. Μὴ ἀηδιάζετε τὸν κόσμον. Παρηγορηθῆτε. Ποῦ εἶναι οἱ τόσοι φίλοι τοῦ Χριστοῦ; Ποῦ εἶναι οἱ τόσοι εὐεργετηθέντες ἀπ' Αὐτόν; Κανεὶς δέν ἐδοκίμασε τόσην ἐπονείδιστον καὶ μέχρι κυνισμοῦ ἐγκατάλειψιν ἀπὸ τοὺς φίλους του ὅσον Αὐτός. Εἰς τὰς στιγμὰς τῆς ἀγωνίας Του ποῦ εἶναι ὁ Ζακχαῖος, ἡ Μάρθα, ποῦ εἶναι ἡ Μαρία, ποῦ εἶναι ὁ Λάζαρος αὐτός; Μάτην θὰ ἀνεζητοῦμεν παρὰ τὸν Σταυρὸν τοὺς τυφλούς, τοὺς κωφούς, τοὺς παραλυτικούς, τοὺς χωλούς, τοὺς ὁποίους ἐθεράπευσε, τοὺς πεινασμένους τοὺς ὁποίους ἔθρεψε. Καὶ ἂν σήμερον ἀνέβησαν εἰς τὸν Γολγοθᾶν, εἶναι ἐξάπαντος ἀναμεμιγμένοι καὶ κραυγάζουν μὲ τοὺς ἐχθρούς Του καὶ Τὸν εἰρωνεύονται: «ἄλλους ἔσωσεν ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι». Καὶ λοιπὸν ἐξακολουθῆτε νὰ παραπονῆσθε διὰ τὰ ἀτυχήματά σας, διὰ τὴν παραγνώρισιν, διὰ τὴν προδοσίαν, διὰ τὴν ἀχαριστίαν;

Ἀκούσατε, ἀδελφοί μου, τί γράφει ὁ Ἀπ. Πέτρος· «ὁ Χριστὸς ἔπαθεν ἡμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμὸν ἵνα τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ ἀκολουθήσωμεν». Ὅταν τὸ σκότος καὶ ἡ ἀπορία τοῦ πόνου μᾶς περικυκλώνει, ἂς στρεφώμεθα πρὸς τὸν πάσχοντα Σωτῆρα. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ὅταν ἀνελάμβανε τὸν Σταυρὸν ἐπ' ὤμων δὲν ἐσκέπτετο τίς ἐπέβαλεν αὐτόν, ἀλλ' ἔβλεπεν εἰς αὐτὸν τὸ θέλημα τοῦ Πατρός Του. Καὶ ἡμεῖς, ὅταν μᾶς ἑτοιμάζουν τὸν σταυρόν μας, ἂς μὴ σφίγγωμεν τοὺς ὀδόντας εἰς βλασφημίαν, ἀλλ' ἂς λέγωμεν ὅ,τι καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν κατὰ τὴν ἀγωνίαν τῆς Γεθσημανῆς: «Θεέ μου, ὄχι τὸ θέλημα τὸ ἐμόν, ἀλλὰ τὸ Σόν».

Καὶ ἤδη, ἀδελφοί μου, μετ' ὀλίγον θὰ κληθῆτε νὰ ἀσπασθῆτε τὸ ἄχραντον Σῶμα τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος τῶν ἀνθρώπων. Ἀλλὰ σταθῆτε μίαν στιγμήν. Γνωρίζομεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν ζωήν Του ἐδέχθη τρία φιλήματα. Ἓν τὴν νύκτα τῆς Μεγ. Πέμπτης μέσα εἰς τὸ σκότος τοῦ κήπου τῆς Γεθσημανῆς ἀπὸ τὸν προδότην Ἰούδαν. «Χαῖρε Ραββί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν». Ὁποία βεβήλωσις τοῦ συμβόλου τούτου τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ σεβασμοῦ ἀπὸ τὰ δόλια χείλη δολίου μαθητοῦ! Αὐτὸ εἶναι τὸ φίλημα τῆς προδοσίας. Ἕνα ἄλλο φίλημα ἐδέχθη ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ ἀπὸ μίαν μετανοοῦσαν. Ἦτο τὸ φίλημα τῆς Μετανοίας. Ἓν τρίτον φίλημα ἐδέχθη ἀπὸ τὰ πικραμένα χείλη τῆς Μητρός Του, ὅταν Τὸν κατεβίβαζον νεκρὸν ἀπὸ τὸν Σταυρόν. Ἦτο τὸ φίλημα τῆς ἁγνῆς μητρικῆς ἀγάπης. Ποῖον λοιπὸν ἀπὸ τὰ τρία αὐτὰ φιλήματα θὰ δώσετε εἰς τὸν ἐνταφιαζόμενον Σωτῆρά μας; Τὸ φίλημα τοῦ Ἰούδα; Ὢ! μὴ γένοιτο χείλη

χριστιανικὰ νὰ διαπράξουν τοιοῦτον ἀνοσιούργημα. Θὰ δώσετε τὸ φίλημα τῆς Μητρός; Ἄχ! καὶ νὰ ἦτο δυνατόν! Ἀλλὰ ποῖος θὰ ἐτόλμα νὰ θέσῃ τὴν ψυχήν του, τὴν κατάστικτον ἀπὸ οὐλὰς τῆς ἁμαρτίας, πλησίον εἰς τὴν καρδίαν μιᾶς Μητρὸς Θεοτόκου;

Δὲν μᾶς μένει λοιπὸν παρὰ τὸ τρίτον: τὸ φίλημα τῆς μετανοίας. Ἂς κύψωμεν ἐπάνω εἰς τὸ ἅγιον Σῶμα καὶ ἂς ἀποθέσωμεν εἰς τὸ ἀκανθοστεφανωθὲν μέτωπόν Του, τὸ κρῦον καὶ ὠχρόν, τὸ θερμὸν φίλημα τῶν μετανοούντων.

Σῶτερ καὶ Λυτρωτά μου Ἰησοῦ! Διεσπάσαμεν τὴν κουστωδίαν τοῦ κόσμου καὶ τῶν αἰσθήσεων ἡ ὁποία μᾶς ἠμπόδιζε νὰ Σὲ πλησιάσωμεν. Ἰδοὺ ἡμεῖς πλησίον Σου, εἰς τὴν μοναξιὰν τοῦ τάφου Σου. Σὲ παρακαλοῦμεν, ἀνεξίκακε Κύριε, λησμόνησον τὸ παρελθόν μας. Σοῦ ὑποσχόμεθα διὰ τὸ μέλλον ὅτι τὸ αἷμά Σου τὸ ὁποῖον ἔχυσες δι' ἡμᾶς δὲν τὸ ἔχυσες εἰς μάτην. Ἄνοιξον τοὺς γλυκεῖς καὶ ἡμέρους ὀφθαλμούς Σου, κύτταξέ μας μέ τὴν καλωσύνην καὶ συμπάθειαν μὲ τὴν ὁποίαν κυττάζεις ὅλους ὅσοι ὑποφέρουν. Ἴδε, γλυκύτατε Ἰησοῦ, ἴδε τοὺς σταυροὺς τῆς Χριστιανοσύνης τοὺς ὁποίους κατασκευάζουν χεῖρες χριστιανικαί, σταυροὺς τοὺς ὁποίους ὅταν εἶδες ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ Σταυροῦ σου μὲ τὸ ὄμμα Σου, τὸ ὁποῖον διαπερᾷ τοὺς αἰῶνας, ἀφῆκες τὴν παραπονετικὴν ἐκείνην κραυγὴν πρὸς τὸν Πατέρα Σου: «Θεέ μου, Θεέ μου, ἵνα τί μ' ἐγκατέλιπες». Ἴδε τοὺς Σταυροὺς ἑνὸς ἑκάστου ἡμῶν. Εἶναι βαρεῖς, μὲ φρίκην τοὺς ἀντικρύζομεν. Ἀλλὰ μὲ τὴν δύναμίν Σου, γίνονται ὑποφερτοί. Ὁ θάνατός Σου, νικητὰ τοῦ Θανάτου Παντοδύναμε, ἔφερεν εἰς τὸν κόσμον τὴν σωτηρίαν, τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἐλπίδα. Δὸς λοιπὸν ἡ Μ. Παρασκευὴ νὰ φέρῃ καὶ δι' ἡμᾶς τὴν Κυριακὴν τοῦ Πάσχα καὶ τὸ σκότος τοῦ Γολγοθᾶ μας νὰ τὸ διαδεχθῇ ἡ χαρὰ τῆς Ἀναστάσεως! Γένοιτο!

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΑΡΣΕΩΣ ΤΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΟΥ ΣΧΙΣΜΑΤΟΣ

ΕΠΙΣΗΜΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

— Ἐν συνεχείᾳ πρὸς ὅσα περὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἄρσεως τοῦ Βουλγαρικοῦ Σχίσματος ἐδημοσιεύθησαν ἐν τῷ τεύχει τῆς «Ὀρθοδοξίας» παρελθόντος μηνὸς Φεβρουαρίου, καταχωρίζονται κατωτέρω ληφθέντα γράμματα τῶν Ἁγιωτάτων Ἐκκλησιῶν Ἀλεξανδρείας καὶ Κύπρου, ἀπαντητικὰ εἰς τὴν σχετικὴν ἀπὸ 19 Φεβρουαρίου ἐ. ἔ., ἀριθμ. Πρωτοκ. 327 Ἐγκύκλιον σεπτὴν Πατριαρχικὴν ἐπιστολὴν πρὸς ἁπάσας τὰς Ὀρθοδόξους Αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας περὶ τῶν μετὰ τὴν Διορθόδοξον Ἐπιτροπὴν τοῦ 1930 γενομένων πρὸς ἄρσιν τοῦ Σχίσματος ἐνεργειῶν:

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Ἀριθ. 823.

ΦΩΤΙΩι τῷ Παναγιωτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ Κ/πόλεως, Νέας Ρώμης, καὶ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ,

ΜΕΛΕΤΙΟΣ Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ Πάσης Ἀφρικῆς ἀσπασμὸν ἅγιον ἐν Χῷ Σωτῆρι.

Ἐν τῇ ἄρτι συνελθούσῃ περὶ Ὑμᾶς Ἁγίᾳ Συνόδῳ ἠκούσαμεν μετὰ τῶν Ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν τὴν ἀνακοίνωσιν, ἣν ἡ Ὑμετέρα Θειοτάτη Παναγιότης εὐηρεστήθη ποιήσασθαι τοῖς Ὁσιωτάτοις Προέδροις τῶν Ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν περὶ τῆς ἐνεστώσης θέσεως τοῦ Βουλγαρικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Σχίσματος.

Παρηκολουθήσαμεν ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν πραγμάτων τὰς προσπαθείας τῆς Ἁγιωτάτης Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας, ἀναλαβούσης κατὰ τὴν εὐχὴν καὶ σύστασιν τῆς Διορθοδόξου Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἁγίου Ὄρους τὸ ἔργον τῆς προωθήσεως τοῦ ζητήματος εἰς τὴν ποθητὴν αὐτοῦ λύσιν, κατενοήσαμεν δ' ἔκ τε τῆς ἐκθέσεως καὶ τῶν συνημμένων ἐγγράφων τὸ εἰλικρινὲς τῶν προθέσεων τῆς Ἁγιωτάτης ἐν Κων/πόλει Ἐκκλησίας, ὅπως δοθῇ δεξιὰ

κοινωνίας τῇ ἀπεσχισμένῃ ἀδελφῇ ἐν πίστει Ἐκκλησίᾳ καὶ γένηται εἰρήνη ἐν τῇ στρατευομένῃ ἐπὶ γῆς Ἐκκλησίᾳ πρὸς χαρὰν τῆς ἐν Οὐρανῷ θριαμβευούσης. Κατείδομεν δ' ἅμα ἐν τῇ ἀνακοινώσει καὶ τὴν λύπην, ἣν δοκιμάζει ἡ Ὑμετέρα Παναγιότης μετὰ τῶν περὶ Αὐτὴν συμποιμένων ἐκ τοῦ προσκόμματος τῶν ἐνεργειῶν, εἰς πρόοδον τέως χωρουσῶν, κατὰ τῆς ἀποφάσεως τῆς Συνόδου τῆς Βουλγαρικῆς Ἱεραρχίας, ὅπως ἡ ὁριστικὴ τοῦ ζητήματος διευθέτησις ἀναβληθῇ τό γε νῦν λόγῳ τῆς γενικῆς καταστάσεως, ἐν ᾗ διατελοῦσιν αἱ Ἐκκλησίαι Κωνσταντινουπόλεως καὶ Βουλγαρίας καὶ τῆς ζυμώσεως τῶν περὶ αὐτὰς πραγμάτων.

Συμμεριζόμενοι τὴν λύπην τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος ἐπὶ τῇ προσκόψει τῶν προσπαθειῶν, συμμεριζόμεθα ἅμα καὶ τὴν ἀντίληψιν Αὐτῆς ὅτι εἰς ἐπὶ πλέον λόγος περὶ τῆς εἰρηνεύσεως τῶν Ἐκκλησιῶν ἐστι καὶ ἡ κατάστασις, ἣν ἡ τῆς ἐν Βουλγαρίᾳ Ἱεραρχίας ἀπόφασις προβάλλει ὡς δικαιολογίαν τῆς ἀναβολῆς. Πρόδηλον γὰρ ὅτι σπουδαίως ἂν συμβάλοιτο εἰς τὴν γενικωτέραν εἰρήνην ἡ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης ἀποκατάστασις. Ἀλλ' ὡς ἔοικεν, οὔπω ἥκει τὸ πλήρωμα τῶν καιρῶν ὅπως ἀρθῇ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ καὶ δέον ἄρα ἐπιμεῖναι ἡμᾶς κρούοντας τὴν θύραν τοῦ Κυρίου, ὅπως ἐλεήσῃ καὶ ἡμᾶς καὶ τὸν κόσμον ἅπαντα.

Βλέπομεν δ' ὅμως καὶ σημαντικόν τι κέρδος ἐν τῇ ἀποτυχούσῃ προσπαθείᾳ. Κατεδείχθη δηλονότι δι' αὐτῆς ὅτι ἡ Ἁγιωτάτη Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως, ὡς οὐδεμιᾶς ἐφείσθη θυσίας ὅπως ἀποφευχθῇ τὸ σχίσμα, οὕτω καὶ οὐδεμιᾶς ὀλιγωρεῖ εὐκαιρίας πρὸς ἄρσιν αὐτοῦ. Ἔστι δὲ τοῦτο πρὸς ἔπαινον τοῦ εἰρηνοποιοῦ πνεύματος αὐτῆς.

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, τῇ 11 Ἀπριλίου 1935.

Τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος
ἀδελφὸς ἐν Χριστῷ πρόθυμος
† Ὁ Ἀλεξανδρείας **Μελέτιος.**

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΥΠΡΟΥ

Ἀριθ. 263.

Παναγιώτατε καὶ Θειότατε Ἀρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ Οἰκουμενικὲ Πατριάρχα, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργέ, Κύριε Κύριε Φώτιε, τὴν Ὑμετέραν Σεβασμίαν Παναγιότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ κατασπαζόμενος ὑπερήδιστα προσαγορεύω.

Ἐδεξάμην ἐν καιρῷ μετὰ τιμῆς τὰ ὑπ' ἀριθ. 327 καὶ ἀπὸ ιθ' παρελ. μηνὸς Φεβρουαρίου τίμια Γράμματα τῆς Ὑμετέρας Γερασμιωτάτης Πανα-

γιότητος μετὰ τῶν ἐπισυνημμένων τούτοις ἀντιγράφων, δι' ὧν πάντων γνωστὰ καθίστανται καὶ τῇ καθ' ἡμᾶς Ἁγιωτάτῃ Ἐκκλησίᾳ τὰ ἕως τοῦδε πρὸς ἄρσιν τοῦ Βουλγαρικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Σχίσματος γενόμενα, συνῳδὰ τῇ σχετικῇ ἀποφάσει καὶ εὐχῇ τῆς ἐν Ἄθῳ κατὰ Ἰούνιον τοῦ 1930 συνελθούσης Προκαταρκτικῆς Διορθοδόξου Ἐπιτροπῆς.

Ὡς δὲ προέγραψα ἀπὸ 4 μηνὸς παρελθόντος Μαρτίου, διαβιβάσας ταῦτα ἐν ἀντιγράφῳ εἰς τοὺς ἐν ἐξορίᾳ ἀγαπητοὺς ἐν Χριστῷ ἀδελφοὺς Ἁγίους Συνοδικοὺς τῆς Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας Κύπρου Πανιερωτάτους Μητροπολίτας Κιτίου κύριον Νικόδημον καὶ Κυρηνείας κύριον Μακάριον, καὶ λαβὼν ἔναγχος παρ' αὐτῶν σχετικὰς ἐπιστολάς, προάγομαι νῦν ἐπὶ τὴν ὀφειλομένην εἰς ταῦτα ἀπάντησιν ἐξ ὀνόματος τῆς Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου.

Ἡ κατὰ Κύπρον Ἁγιωτάτη Ἐκκλησία εὐχαριστεῖ δι' ἐμοῦ πρὸ παντὸς τῇ Ὑμετέρᾳ πεπνυμένῃ Παναγιότητι θερμῶς ἐπὶ τῇ ἀποστολῇ τῶν περὶ οὕτω σπουδαίου ζητήματος διαλαμβανόντων Σεπτῶν Αὐτῆς τούτων Γραμμάτων, ἀγγέλλει δ' εἶτα Αὐτῇ, ὅτι πολλῇ καὶ συντόνῳ τῇ ἐπιστασίᾳ διεξελθοῦσα ταῦτα καὶ γενομένη ἐν γνώσει πασῶν τῶν πρὸς ἄρσιν τοῦ Βουλγαρικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Σχίσματος καταβληθεισῶν εὐβούλων καὶ εὐστόχων ἐνεργειῶν ὑπό τε τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ τῆς συμφώνως πρὸς τὰ ἐν Ἁγίῳ Ὄρει ἀποφασισθέντα, τὴν μεσολάβησιν μεταξὺ τῶν Ἁγιωτάτων Ἐκκλησιῶν Κωνσταντινουπόλεως καὶ Βουλγαρικῆς ἐπιφορτισθείσης καὶ προφρόνως ἀναλαβούσης Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων, ἐχάρη μὲν ἐπὶ τῇ εὐκταίᾳ τούτων μέχρι τοσούτου προόδῳ καὶ εὐοδώσει, ὥστε μικρὸν αὐτὰς ἀπέχειν τοῦ ἐφετοῦ τέρματος, ἐθλίβη δὲ καὶ θλίβεται ἐπὶ τῇ ἀποφάσει τῆς Ἱεραρχίας τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας, δι' ἧς εἰς εὐθετώτερον ἀναβάλλεται χρόνον ἡ τελικὴ τοῦ ζητήματος διευθέτησις, τῇ ἀληθείᾳ, οὐχὶ δεδικαιολογημένως. Ὡς πάνυ γὰρ ὀρθῶς παρατηρεῖ ἡ Ὑμετέρα σοφωτάτη καὶ βαθύφρων Παναγιότης, αἱ δυσχερεῖς περιστάσεις, ἐν αἷς εὕρηνται ἀδελφαί τινες Ἐκκλησίαι καὶ ἃς ὡς λόγον τῆς περὶ ἀναβολῆς ἀποφάσεως αὐτῆς προὐβάλετο ἡ Βουλγαρικὴ Ἱεραρχία, οὐκ ἔχουσι μὲν ἄμεσον καὶ πραγματικὴν σχέσιν πρὸς τὴν διακανόνισιν τοῦ ζητήματος τούτου, ἐπιβάλλουσι δὲ τοὐναντίον τὴν μετὰ μείζονος σπουδῆς ἐπιδίωξιν καὶ ἐπίτευξιν τῆς διακκνονίσεως ταύτης, ὥστε ἐνισχυθῆναι ἐντεῦθεν τὴν ὅλην Ὀρθόδοξον παράστασιν καὶ παράταξιν πρὸς εὐχερεστέραν τῶν δυσχερειῶν κατανίκησιν.

Ἀλλ' ἡ Ἐκκλησία Κύπρου τοσούτῳ μᾶλλον θλίβεται ἐπὶ τούτῳ, ὅσῳ, ἐνῶ ὁμολογουμένως ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἐν τοῖς διατυπωθεῖσιν ὅροις πρὸς ἄρσιν τοῦ θλίβοντος τὴν ὅλην Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν σχίσματος ἄκραν ἐπεδείξατο πρὸς τὴν Βουλγαρικὴν Ἐκκλησίαν ἀγάπην

καὶ ἐπιείκειαν καὶ συγκατάβασιν, δυναμένην ἐκληφθῆναι ὑπὸ μὲν τῆς Ἱεραρχίας τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας ὡς ἀδυναμίαν, ὑπὸ δὲ τῶν λοιπῶν Ὀρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν ὡς ἐξικνουμένην μέχρι παρεκκλίσεως ἀπὸ τοῦ αὐστηροῦ πνεύματος τῶν διεπόντων τὸ πολίτευμα τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἱερῶν Κανόνων, ἡ Βουλγαρικὴ Ἐκκλησία παρ' ἐλπίδα οὐκ ἀνταπεκρίθη πρὸς τὴν ἀγάπην ταύτην τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας.

Ἐπὶ πᾶσι τούτοις ἡ Ἐκκλησία Κύπρου ἐκφράζουσα καὶ αὖθις τὴν βαθυτάτην αὐτῆς θλῖψιν, ἱκετεύει ὅλῃ ψυχῇ τὸν Οὐράνιον τῆς Ἐκκλησίας Δομήτορα καὶ Κυβερνήτην, ἵνα εὐδοκήσας φωτίσῃ τὴν Ἱεραρχίαν τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ἀναγνωρίζουσα τὸ σφαλερὸν καὶ ἀντικανονικὸν καὶ τῆς προσφάτου αὐτῆς στάσεως καὶ ἐπωφελουμένη τῆς ἐπιδειχθείσης αὐτῇ ἀγάπης καὶ ἐπιεικείας τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας ἐπανέλθῃ τὸ ταχύτερον εἰς τὴν εὐθεῖαν κανονικὴν ὁδὸν καὶ οὕτως ἀποδοθῇ τοῖς φιλοστόργοις κόλποις τῆς Μιᾶς Ἁγίας Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, πρὸς δόξαν μὲν καὶ αἶνον τοῦ παναγίου καὶ παντευλογήτου Αὐτοῦ ὀνόματος, πρὸς χαρὰν δὲ καὶ παραμυθίαν τῶν Ἁγίων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν εὐσεβῶν Ὀρθοδόξων λαῶν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τιμὴν τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ὑμετέρας γεραρᾶς Κορυφῆς, μελλούσης ἵνα ἰδιαιτέραν καταλάβῃ θέσιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ Βουλγαρικοῦ λαοῦ, ὡς ὁ ὁμώνυμος καὶ φωτώνυμος μέγας Αὐτῆς Προκάτοχος, ὁ ὑπὲρ τῆς ἑδραιώσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τῆς Ὀρθοδοξίας ἐν αὐτῷ μεγάλως ἐργασθεὶς καὶ ἀγωνισθείς.

Δεόμενος δὲ τοῦ Θεοῦ καὶ Κυρίου ἡμῶν χαρίζεσθαι Αὐτῇ ὑγείαν καὶ μακροημέρευσιν καὶ ἐνισχύειν Αὐτὴν ἐν τῇ ὑψηλῇ Αὐτῆς Πατριαρχικῇ Οἰκουμενικῇ ἐν Χριστῷ διακονίᾳ, αἰτοῦμαι ὑπὲρ ἐμοῦ τε καὶ τῆς ἐμπεριστάτου Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου τὰς πρὸς τὸν Σωτῆρα δεήσεις Αὐτῆς καὶ εὐχὰς Αὐτῆς τε καὶ τῆς περὶ Αὐτὴν Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ἀσπαζόμενος τὴν τιμιωτάτην Αὐτῆς Κορυφὴν

διατελῶ
Τῆς Ὑμετέρας Γερασμίας Παναγιότητος
ἐλάχιστος καὶ ὅλος πρόθυμος
ἐν Χριστῷ ἀδελφός
† Ὁ Πάφου **Λεόντιος**
Τοποτηρητὴς
τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ θρόνου Κύπρου.

Ἀρχιεπισκοπὴ Κύπρου
τῇ 18 Ἀπριλίου 1935.

† ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΑΡΔΕΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΥ

ΣΥΜΒΟΛΗ

ΕΙΣ ΤΟΥΣ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥΣ Κ/ΠΟΛΕΩΣ

ΑΠΟ ΤΗΣ ΑΛΩΣΕΩΣ ΚΑΙ ΕΞΗΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ἄγνωστον ὅμως ὑπὸ τίνων ἐνθαρρυνόμενος εἰς ἀνακατάληψιν τῆς ἀρχῆς ἐπανῆλθεν ἐκ Βλαχίας εἰς Κ/πολιν καὶ ἐξώσας Διονύσιον Γ΄ ἐδράξατο καὶ αὖθις τοῦ θρόνου, «διὰ νυκτὸς ἐξαίφνης ἀναπηδήσας» εἰς αὐτὸν — κατὰ τὸ κείμενον τῆς ὡς ἄνω «καθαιρέσεως» — «καὶ πατήσας νόμους καὶ τὰς ἐνόρκους αὐτοῦ παραιτήσεις», καθὰ ἔγραφε Παναγιώτης ὁ Νικούσιος πρὸς τοὺς πρέσβεις τοῦ Τσάρου Ἀλεξίου Μηχαήλοβιτς. Ἡ εἰσπήδησις εἰς τὸν θρόνον ἐγένετο τῇ ***21 Ὀκτωβρίου 1665*** [288]). Διὰ τῆς ὅλης πολιτείας αὐτοῦ καὶ μάλιστα διὰ τῆς διενεργηθείσης ὑπ᾽ αὐτοῦ παύσεως τοῦ Ἀλεξανδρείας Παϊσίου προὐκάλεσε τόσην δυσαρέσκειαν, ὥστε ἐν τῷ ὡς ἄνω γράμματι αὐτοῦ νὰ σημειοῖ Παν. ὁ Νικούσιος καὶ τοῦτο ὅτι «δὲν εὕρισκεν ἄλλην ἰατρείαν παρὰ τὸν ***ἐξορισμὸν*** τοῦ Παρθενίου ἀπὸ τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον» καὶ ὅτι διὰ λόγους τινὰς ἐσιώπησε «περιμένοντας τὴν ἐξ ὕψους ἐκδίκησιν, ἡ ὁποία ἔφθασεν εἰς τὸν Παρθένιον». Διὰ τούτων ὑπονοεῖ πάντως ὁ Νικούσιος τὴν ἀπὸ τοῦ θρόνου ἔξωσιν καὶ τὸν εἰς Τένεδον ἐξοστρακισμὸν αὐτοῦ, γενόμενον ὑπὸ τοῦ Κλήμεντος τοῦ ἀπὸ Ἰκονίου. Δεδομένου δὲ ὅτι ὁ τελευταῖος οὗτος φέρεται καταλαβὼν τὸν θρόνον τῇ ***9 Σ/βρίου 1667***, ὡς θὰ ἴδωμεν ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ, δυνάμεθα νὰ παρατείνωμεν μέχρι τῆς ἡμερομηνίας

---

288) ***Αὐτόθι*** σ. 454.— *Μ.* ***Ἀθ.*** Γ΄ 467.— *Π.* ***Ζερλ.*** ὡς ἀνωτ. σ. 23.— Ἐν πάσῃ περιπτώσει σῴζονται «πράξεις» αὐτοῦ χρονολογουμένας ἀπὸ Ν/βρίου 1665 (***Σάθα*** Γ΄ 597).

ταύτης τὴν β' πατριαρχείαν τοῦ Παρθενίου, τὴν ὁποίαν ἡ συνείδησις τότε τῆς Ἐκκλησίας δὲν ἐθεώρει κανονικήν. Ἄξια ἀναγνώσεως τυγχάνουσιν ὅσα σχετικὰ ἐσημειώθησαν ἐν τῷ «ὑπομνήματι» τῆς ἐκλογῆς Μεθοδίου Γ' (5 Ἰαν 1668), τῆς συνόδου κακισάσης τὸν Παρθένιον ὡς «προπαραιτησάμενον (μὲν) ἐθελουσίως τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου καὶ παραχωρήσαντα αὐτὸν πρὸς τὸν κὺρ Διονύσιον ἰδίᾳ παραιτήσει (καὶ) εἶτ' οὐκ οἶδ' ὅπως πατριαρχείας αὖθις ***παρὰ κανόνας*** ἁψάμενον χωρὶς ***συνοδικῆς εἰδήσεως καὶ προσκλήσεως***, καίτοι τῆς παραιτήσεως αὐτοῦ διασωζομένης εἰσέτι καὶ νῦν ἐνεργοῦς βεβαίας τε καὶ ἀμεταπτώτου». Διὰ τοὺς λόγους τούτους καὶ διότι «ἡ ἐφ' ἡμᾶς ἀρχὴ καὶ ἐξουσία τὰ πρὸς ἀνάκλησιν αὐτοῦ τελεῖν οὐκ ἐπεδείξατο», δὲν ἀνεκλήθη καὶ αὖθις ἐπὶ τὴν πηδαλιουχίαν τοῦ θρόνου εὐθὺς μετὰ τὴν ἀπὸ τοῦ τελευταίου τούτου ἔξωσιν τοῦ Κλήμεντος, ἀλλὰ μόνον ἀπολυτρωθεὶς δι' ἐνεργειῶν Μεθοδίου Γ' τῆς ἐξορίας, «ἧς ὑπέστη παρὰ τοῦ Κλήμεντος», ἔλαβε πρὸς ζωάρκειαν τὴν μητρόπολιν Προϊλάβου καὶ μετ' οὐ πολὺ τὴν μητρόπολιν Τορνόβου [289]).

Πόσον χρόνον διέμεινεν ἐν Τορνόβῳ ἄγνωστον. Ἀργότερον συναντῶμεν αὐτὸν ἐν Ἀδριανουπόλει, ἔνθα εἶχε καταφθάση προερχόμενος ἐκ Κρήτης ὁ Ἐπίτροπος τῆς βασιλείας. Ἐκεῖ μένων διενήργει παρὰ τῷ τελευταίῳ τούτῳ πρὸς ἀνάληψιν τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου, πρᾶγμα ὅπερ καὶ προεκάλεσε συνοδικῶς τὴν καθαίρεσιν αὐτοῦ, ὡς ἀναφέρει τὸ αὐτὸ καὶ ἀνωτέρω μνημονευθὲν καθαιρετήριον ἔγγραφον. Παρὰ ταῦτα ὅμως ἐπέτυχε δι' ἰσχυρῶν μέσων νὰ ἐνδυθῇ τὸ καββάδιον καὶ ἐλθὼν ἐξ Ἀδριανουπόλεως νὰ καταλάβῃ τὸ γ' ἤδη τὸν πατριαρχικὸν θρόνον ἐξώσας τὸν Μεθόδιον, ***ἀρχὰς Μαρτίου 1671*** [290].) Καὶ ἡ γ' αὕτη πατριαρχεία τοῦ Παρθενίου, ἀντικανονικῶς ἄλλως ἀρξαμένη, προεκάλεσεν ὡσαύτως πολλὴν καὶ μεγάλην δυσμένειαν καὶ καταφορὰν τῆς Διοικούσης Ἐκκλησίας καὶ τοῦ πληρώματος αὐτῆς, εὐνοηθεῖσαν μάλιστα καὶ ὑπὸ τοῦ παρὰ τῇ κυβερνήσει πρεσβευτοῦ τῆς Γαλλίας marquis de Nointel [291]). Ἡ καταφορὰ

---

289) ***Παράρτημα*** ὡς ἀνωτ. σ 110.— **Bandurii**, *Μ.* ***Ἀθηνῶν*** καὶ ***Δυοβουν.*** ἔνθα ἀνωτέρω— Ὅρα καὶ κατωτέρω δημοσιευόμενον «ὑπόμνημα» ἐκλογῆς Μεθοδίου Γ'.

290) Τῇ ***11 Μαρτίου 1671*** ἐγένετο ἡ ἐκλογὴ τοῦ Θεσσαλονίκης Ἀναστασίου πατριαρχεύοντος τοῦ Παρθενίου (***Ν. Συν.*** 173 ὅρα καὶ ***Σάθα*** 598).

291) Γράφων οὗτος πρὸς τὸν θεολόγον A. Arnauld — ἀπὸ 9 Μαΐου (ν. ἡ) 1671.— ἀνεκοίνου αὐτῷ ὅτι εἰσέτι δὲν εἶχεν ἐπικοινωνήσῃ μετὰ τοῦ Παρθενίου, τὸν ὁποῖον ἐπιστρέφων ἐξ' Ἀδριανουπόλεως εὗρε «nouvellement establi» (ἐπὶ τοῦ π. θρόνου). Μετά τινα καιρόν, ἴσως κατὰ Ἰούλιον 1671, ὁ Ν. προσκαλέσας εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ τὸν Παρθένιον μετὰ καὶ ἄλλων ἱεραρχῶν ἐζήτησε νὰ ἀποσπάσῃ παρ' αὐτοῦ ὁμολογίαν πλήρη περὶ τῶν ἐπὶ τῶν μυστηρίων ἀντιλήψεων τῆς ἑλλ. ὀρθ. Ἐκκλησίας. Τὸ διάβημα τοῦτο τοῦ Ν ἀπέτυχε, διὸ καὶ οὗτος ὑπεστήριζε τὴν

αὕτη καὶ δυσμένεια ἐξεδηλώθη ἐμφανέστερον τῇ 7 Σ/βρίου 1671, ὅτε οἱ ἀρχιερεῖς κατήγγειλαν ἐνώπιον τοῦ «καϊμακάμη» (ἀντιπροσώπου τοῦ Βεζύρου) τὰς παρανομίας τοῦ Παρθενίου ζητήσαντες ἐν τέλει τὴν ἔξωσιν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ θρόνου καὶ τὴν εἰς αὐτὸν ἐπαναφορὰν Διονυσίου Γ΄. Τὰ αὐτὰ ἐπανέλαβον καὶ πρὸς τὸν ἐν Ἀδριανουπόλει διαμένοντα Ἐπίτροπον τῆς βασιλείας ἐπὶ τούτῳ μεταβάντες ἐκεῖ, μετὰ καὶ τοῦ Διονυσίου ἐπιτυχῶς αὐτὴν τὴν φοράν, ἀλλὰ μόνον κατὰ τὸ α΄ μέρος τῆς αἰτήσεως αὐτῶν, ἤτοι κατὰ τὴν ἀπὸ τοῦ θρόνου ἔξωσιν τοῦ Παρθενίου [292]), τὸν ὁποῖον κατόπιν — *τῇ 7 Ν/βρίου ἰ. ἔ.* — συνελθοῦσα ἐν ΚΠόλει σύνοδος συμμετοχῇ τριῶν πατριαρχῶν πρ. ΚΠόλεως (Παϊσίου Α΄, Διονυσίου Γ΄ καὶ Μεθοδίου Γ΄) καὶ εἰκοσιπέντε ἀρχιερέων ὑπέβαλεν εἰς ἀνάθεμα διενεργήσασα ἅμα καὶ τὴν ἐξορίαν αὐτοῦ. Φαίνεται ὅτι ἀρχικῶς ὡς τόπος ἐξορίας τοῦ Παρθενίου ὡρίσθη ἡ Ρόδος, ἀλλ᾽ οὗτος «κατὰ τὴν ὁδὸν ἔφυγε καὶ πιάνοντάς τον τὸν ἐξώρισαν εἰς Κύπρον» [293]).

Ἡ ὡς ἄνω σημειωθεῖσα ἡμερομηνία τῆς *7 Σ/βρίου 1671* θέτει οὐσιαστικῶς, κατὰ τὴν ἡμετέραν γνώμην, τέρμα εἰς τὴν γ΄ πατριαρχείαν τοῦ Παρθενίου, ἐφ᾽ ὅσον ἡ Ἐκκλησία διὰ τῶν ἀρχιερέων — ἀναμφιβόλως τῇ συναινέσει καὶ τῶν ἀρχόντων καὶ λοιπῶν κληρικῶν τῆς Ἐκκλησίας — ἀπεδοκίμασεν τότε ἐπισήμως αὐτὸν ζητήσασα καὶ παρὰ τῆς πολιτείας τὴν ἔξωσιν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ θρόνου, καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης ὀρθῶς σημειοῦται ὅτι ὁ κατὰ μῆνα Μάρτιον 1671 ἐπιβὰς τὸ γ΄ τοῦ θρόνου Παρθένιος ἐπατριάρχευσε ***μῆνας ἕξ (ἀρχὰς Μαρτίου 1671—ἀρχὰς Σ βρίου ἰ. ἔτους)*** [294]). Τὸ κατόπιν δίμηνον διάστημα, ἀπὸ 7 Σ/βρίου μέχρι τῆς 7 Ν/βρίου ἰ. ἔ., θεωρητέον καθ᾽ ἡμᾶς ὡς οὐσιαστικὴ χηρεία τοῦ θρόνου.

Περὶ τὰ τέλη 1674, ἐὰν μὴ καὶ ἐνωρίτερον, εὑρίσκομεν αὐτὸν ἐν Ἀδριανουπόλει ἐνεργοῦντα καὶ αὖθις παρὰ τῷ ἐκεῖ διαμένοντι Ἐπιτρόπῳ τῆς βασιλείας πρὸς ἀνακατάληψιν τοῦ θρόνου, ὅπερ καὶ ἐπέτυχεν ἐκβαλὼν Γεράσιμον τὸν Β΄. Κατὰ τὸν «κατάλογον τοῦ ἀνωνύμου», «***Ἰανουαρίου πρώτη***, ἡμέρα Κυριακῇ, τὸ δ΄ ἦλθε πάλιν ὁ Παρθένιος ἀπὸ Ἀδρια-

---

ἐναντίον τοῦ Παρθενίου μερίδα, τὴν θέλουσαν τὴν ἔξωσιν αὐτοῦ. (**H. Omont** mss. archéol. françaises en Orient aux XVII et XVIII. Paris 1902. Ι΄ p. 176.— **John Covel** some account of the présent greek chrurch. Cambridge 1722 σ. 136- — ***Ἠλ. Γενν.*** Φωτ. βιβλ. σ. 174. 176 σημ. 8.— ***Π. Ζερλέντου*** Παρθένιος, Μεθόδιος, Διονύσιος Οἰκουμενικοὶ Πατριάρχαι, ἔτεσι 1668-1678. Ἑρμούπολις 1923 σ. 7).

292) ***Ἠλ. Γενν.*** ὡς ἀνωτ. σ. 176 σημ. 8 — ***Π. Ζερλ.*** ὡς ἀνωτ σ. 8 σημ. 1.

293) *Παράρτημα* τ. Κ-ΚΒ΄ ὡς ἀνωτ. σ. 110.— ***Π. Ζερλέντου*** ὡς ἀνωτ. σ. 7 — **P. Ricaut** ὡς ἀνωτ. σ. 101.— *Μ. Ἀθ.* Γ΄ 468.— *Δοσιθέου Ἱεροσ.* κλπ. σ. 1178. — ***Ὑψηλ.*** σ. 168.— **Bandurii** 1002.— *Δυοβουν.* 20.

294) ***Ὑψηλ.*** σ. 166.— *Παράρτημα* ὡς ἀνωτ. σ. 115.

νούπολιν γενόμενος πατριάρχης καὶ ἦλθεν εἰς τὴν πόλιν ***Μαρτίῳ εἴκοσι δύο***, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ καὶ ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ θρόνου ». Ἔτος δὲν σημειοῦται, ἀλλὰ πρόκειται περὶ τοῦ 1675 [295]. Ἡ δ' αὕτη πατριαρχεία τοῦ Παρθενίου διήρκεσεν ἓν ἔτος καὶ ἑπτὰ μῆνας, πιθανῶς μέχρις τῆς *29* ***Ἰουλίου*** *1676*, ὅτε ἐξώσθη τοῦ θρόνου φυλακισθείς. Μετά τινα καιρόν, ἤτοι τῇ 17 Δ βρίου ἰ. ἔ., « συνεβιβάσθη ὁ κὺρ Παρθένιος μετὰ τοῦ κὺρ Διονυσίου καὶ ἔλαβε κατὰ προεδρίαν τὴν μητρόπολιν Ἀγχιάλου καὶ ἐπεφόρτισε καὶ τὸν θρόνον γρόσια δέκα χιλιάδας ἀπὸ τοῦ οἰκείου αὐτοῦ χρέους καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν Ἀγχίαλον » [296]. Τὸν συμβιβασμὸν τοῦτον κατωχύρωσε καὶ διὰ τῆς ὑπογραφῆς αὐτοῦ κατὰ Ἰανουάριον 1677 ἐπιδοὺς σχετικὸν ἔγγραφον κατωτέρω δημοσιευόμενον.

Ἀλλὰ παρὰ τὰς ἐνόρκους ὑποσχέσεις αὐτοῦ καὶ διαβεβαιώσεις ἐπανῆλθε καὶ πάλιν ὁ Παρθένιος εἰς τὰς σκέψεις αὐτοῦ περὶ ἀνακτήσεως τοῦ θρόνου, ὅπερ καὶ ἐπέτυχε ἐκδιώξας τὸν Διονύσιον καὶ πατριαρχεύσας τὸ πέμπτον κατὰ τὴν κάτωθι χρονολογικὴν ἀναγραφὴν τῶν γεγονότων:

« ***1684, Μάρτιος 10,*** ἐφίλησε τὴν χεῖρα τοῦ Ἐπιτρόπου ὁ γέρων Παρθένιος ὁ ἄφρων ἐν Ἀδριανουπόλει καὶ ὁ κὺρ Διονύσιος ἐκρύβη » (Καρυοφύλ.).

« ***Μαρτίῳ δεκάτῃ ἕκτῃ***, τῇ πέμπτῃ Κυριακῇ τῶν Νηστειῶν, ἦλθε μήνυμα εἰς τὴν Πόλιν ἀπὸ Ἀδριανούπολιν ὅτι καὶ πέμπτον ἐπατριάρχευσεν ὁ Παρθένιος ὁ Χουμχούμης, ὁ δὲ Διονύσιος ἐκρύβη » (Κατάλογος ἀνωνύμου).

« ***Μάρτιος 19***, ἀπήλθομεν εἰς Ἀδριανοῦ μετὰ τῶν μητροπολιτῶν πρὸς κυβέρνησιν τοῦ ἄφρονος » (Καρυοφ.).

« Εἰς τὰς ***δώδεκα Ἰουλίου*** ἦλθεν εἰς τὴν Πόλιν ὁ Παρθένιος ἡμέρᾳ Σαββάτῳ » (Κατ. ἀνων.).

« ***Ἰούλιος ιβ'*** ἦλθεν ὁ ἄφρων Παρθένιος ἐν Κωνσταντινουπόλει » (Καρυοφ.).

« ***Αὔγουστος 23***, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ, ἀνταμώθηκεν ὁ Παρθένιος μὲ τὸν Διονύσιον καὶ ἔκαμαν σύνθεσιν εἰρήνης » (τοῦ αὐτοῦ).

« ***1685 Μάρτιος ιε'***, ἐξῆλθεν ὁ ἄφρων Παρθένιος ἐπὶ τῷ ἀπελθεῖν εἰς Ἀδριανοῦ μετὰ γραμμάτων τοῦ ποσταντζήπαση ἐπὶ τῷ κατασχεῖν τὸν θρόνον » (τοῦ αὐτοῦ).

« ***Μάρτιος 17***, ἐξῆλθον οἱ μητροπολῖται μετὰ τοῦ κὺρ Ἰακώβου

---

295) Bandurii σ. 1002.—***Μ. Ἀθην.*** 468.—***Π. Ζερλ.*** ἡ α' πατριαρχεία κ.λ.π. σ. 23.

296) *Περ.* ***Ζερλέντου*** Ἰωάννου τοῦ Καρυοφύλλου ἐφημερίδες ἐν ***Δελτίῳ ἱστ. καὶ ἐθν. ἑταιρ.*** Β' 279. 294.

κατόπιν τοῦ Παρθενίου μετὰ γραμμάτων ἀρχόντων καὶ μαχζαρίων τοῦ καϊμακάμη ἐπὶ τῷ ἀπελθεῖν εἰς Ἀδριανοῦ καὶ ἀντιστῆναι τῷ Παρθενίῳ • (τοῦ αὐτοῦ).

« ***Μάρτιος 24***, ἐμάθομεν ὅτι διὰ μεσολαβήσεώς τινων ἔστερξεν ὁ Παρθένιος καὶ ἔκαμε παραίτησιν τοῦ θρόνου εἰς τὸν κὺρ Ἰάκωβον καὶ ἔπαυσαν ἡ ἀταξίαις αὐτοῦ καὶ μωρίαις καὶ ἐδώκαμεν δόξαν τῷ Θεῷ » (τοῦ αὐτοῦ).

Κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἡ ε´ πατριαρχεία τοῦ Παρθενίου διήρκεσεν ἓν ἔτος καὶ ὀλίγας ἡμέρας. Ἡ ἀναχώρησις αὐτοῦ εἰς Ἀδριανούπολιν τῇ 15 Μαρτίου 1685 σημαίνει ὅτι ἐν τῷ μεταξὺ ἐπῆλθε μεταβολὴ τῶν πραγμάτων ἐναντίον τοῦ Παρθενίου καὶ ὑπὲρ τοῦ πρ. ΚΠ. Ἰακώβου. Δεδομένου δὲ ὅτι τὴν 24 ἰδ. μηνὸς ἔφθασεν εἰς ΚΠ. ἡ πληροφορία περὶ παραιτήσεως τοῦ πρώτου ὑπὲρ τοῦ δευτέρου, ἀνάγκη ὅπως χρόνον παραιτήσεως τοῦ Παρθενίου δεχθῶμεν τὸ μέσον τοῦ χρονικοῦ τούτου διαστήματος (15-24 Μαρτίου), ἤτοι τὴν ***20 Μαρτίου 1685*** καὶ συνεπῶς μέχρι τῆς χρονολογίας ταύτης παρατείνωμεν τὴν ε´ πατριαρχείαν αὐτοῦ. Παραιτηθεὶς ἔλαβε πρὸς ζωάρκειαν τὴν μ/λιν Βιδύνης. Λέγεται ὅτι «ἐν Βουκουρεστίῳ τὸ κοινὸν ἔπιε ποτήριον». Πότε, ἄγνωστον. Πάντως ἐτάφη ἐκεῖ που [297]).

***

Ὑπόμνημα ἐκλογῆς Παρθενίου Δ´ τοῦ ἀπὸ Προύσης [298]).

Οὐδεμία τῶν ὑποθέσεων δύναται τὸ εἶναι ἀρχῆς ἔχειν δίχα· ἡ γὰρ ἀρχὴ ἐστὶ ῥίζα καὶ πηγὴ τοῦ ὅλου· ἐπειδὴ λοιπὸν τοῦ οἰκουμενικοῦ καὶ ὑψηλοτάτου θρόνου τῆς

---

[297]) ***Δελτίον*** ὡς ἀνωτ. 307.— **Bandurii**, ***Μ. Ἀθ.***, ***Π. Ζερλ.*** ἔνθα ἀνωτ..— ***Δυοβ.*** 91.— ***Ὑψηλ.*** 187.— ***Ἰ Σακελλ.*** Πατμ. βιβλ. σ. 314.— ***Μ. Ἠλ.*** ὡς ἀνωτ. σ. 204.— — Περὶ ***Παρθενίου Δ.*** ὅρα καί: ***Μαθὰ*** 216 218-221.— ***Βυζ. Β´*** 536-538.— ***Ὑψηλ.*** 166, 171, 184, 185.— ***Γεδεὼν*** Π. Πίν. 587, 591, 594, 598 .604.— ***τοῦ αὐτοῦ*** κανον. διατ. Α´ 56. 390.— ***Ἑλληνικὰ*** Β´ 166.— ***Δελικ.*** Β´ 7. 362. 364. 366. 393.— ***Σάθα*** Γ´ 6. 11. 595. 599. 601. 602.- ***Παράρτ.*** ΙΖ´ τόμ. Ἑλ. Φ. Συλλ. σ. 16.—Κ-ΚΒ´ τόμ. 116.— ***Ἐκκλ. Ἀλ.*** ΙΘ. 455. Κ´ 70. - ΚΖ´ 538.— ***Θεολ.*** Δ´ 181.— ***Ὀρθ.*** Γ´ 34. — ***Φ. Βαφείδου*** ἐκκλ. ἱστ. Γα´ 84.— ***Ἰ. Βελλούδου*** Χρυσόβουλλα κ.λ.π. ὡς ἀνωτ. σ. 84.— ***Ἠλ. Γενν.*** Φωτ. βιβλ. 62. 174. 177. 183. 185. 191. 212. 244. - ***Α. Κεραμέως*** ἱερ. σταχ. Β´ 273. 275. 278. — ***Νομ. Συναγ.*** 71. 75. 115. 245. 269.— ***Μαζαράκη*** 440. 441. 447. 454. 455. 456.— **Le Quien** Ι´ 341-345.— **Vailhé** 1311.

[298]) ***Ν. Συνάγ.*** 233.— ***Ὑψηλ.*** 159.— ***Μ. Ἀθ.*** Γ´ 466 ἔνθα παρατηροῦνται καί τινες ἐλαφραὶ διαφοραι: «... δύναται τοῦ εἶναι ἀρχῆς δίχα (ἀντί: δύναται τὸ εἶναι ἀρχῆς ἔχειν δίχα).... τοῦ οἰκουμ. θρόνου (ἄνευ τῆς λέξεως: καὶ ὑψηλοτάτου).... κεφαλῆς (ἀντί: κεφαλαίου).... ὑπεγράψαμεν (ἀντί: ὑπεγραψάμεθα). — Ὅρα καὶ ***Παράρτημα*** Κ-ΚΒ´ τόμ. ὡς ἀνωτ. σ. 115.— ***Μαζαρ.*** 366.

— Αἱ ἀρχιερατικαὶ ὑπογραφαὶ τοῦ «ὑπομνήματος» δὲν σώζονται, ἀλλ᾽ ἐν σιγιλ-

Κωνσταντινουπόλεως μεμενηκότος ἀμοίρου ἀρχῆς καὶ κεφαλαίου, ἅτε τοῦ ἐν αὐτῇ ἀρχιερατεύοντος ἀδίκῳ θανάτῳ καταδικασθέντος μακαρίου κὺρ Παρθενίου, συνήχθημεν ἡμεῖς οἱ παρευρεθέντες ἀρχιερεῖς ἐν τῷ πατριαρχείῳ, ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου, καὶ ψήφους κανονικὰς ποιησάμενοι ἐθέμεθα πρῶτον μὲν τὸν Προύσης καὶ Τριγλίας κὺρ Παρθένιον, δεύτερον τὸν Λαρίσσης κὺρ Διονύσιον καὶ τρίτον τὸν Σμύρνης Μακάριον. Ὅθεν καὶ κατεστρώθη τὰ ὀνόματα αὐτῶν εἰς δήλωσιν καὶ ἀσφάλειαν ἐν τῷ κώδικι τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας.

͵αχνζ΄, μαΐῳ α΄, ἰνδικτιῶνος ι΄.

Ὡς γὰρ μὴ γεγονυῖαν ὅλως κατὰ κανόνας ἱεροὺς τὴν μετάθεσιν τοῦ Γαβριήλ, δυναστευθέντος ὑπεγραψάμεθα ἐν τῷ κώδικι, ἐκρίναμεν εἶναι ἄκυρον καὶ ἀνενέργητον καὶ εἰς οὐδὲν λογιζομένην.

***

Ὑποσχετικὸν τοῦ πρ. Κ/πόλεως Παρθενίου Δ΄ ἀναλαμβάνοντος τὴν ποιμαντορίαν τῆς μ/πόλεως Ἀγχιάλου [299]).

Ὥσπερ αἱ φωναὶ τυγχάνουσι δηλωτικαὶ νοημάτων καὶ εἰσὶ καὶ λέγονται τῶν πραγμάτων εἰκόνες διὰ τῶν αὐτῶν νοημάτων, οὕτω τὰ γράμματα τυγχάνει χαρακτηριστικὰ τῶν φωνῶν, καὶ ὡς εἰπεῖν εἰς ἅπαντα τὸν αἰῶνα διαπέμπονται ταύτας· λόγοι γὰρ μὴ ἐγγραφόμενοι εἰς ἄκρον διαλύεται καὶ εἰς τουπίὸν τῇ λήθῃ παραπέμπεται καὶ οὕτως οὐδὲν τῶν ἐκφωνουμένων καὶ συμφωνουμένων ἐν εἰδήσει καθίσταται, τῇ τοῦ καιροῦ παρατάσει· λοιπὸν καὶ ἡ μετριότης ἡμῶν, ἀφ᾽ οὗ καιροῦ ἐξῆλθε τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ εὑρισκομένη μετά τινος διαστάσεως καὶ ψυχρότητος (οἷα τὰ πολλὰ συμβαίνειν κατὰ τὰ ἀνθρώπινα πάθη) πρός τε τὸν παναγιώτατον καὶ λογιώτατον οἰκουμενικὸν πατριάρχην κύριον κύριον Διονύσιον καὶ πρὸς τὴν κοινὴν ἀδελφότητα τῶν ἀρχιερέων διὰ τὸ μὴ φροντίζειν τῆς κυβερνήσεως ἡμῶν, διάγομεν οὕτως ἐν ἀθυμίᾳ...... τοῦ εὐδοκήσαντος καὶ ἐπινεύσαντος εἴς τε τὴν καρδίαν τοῦ παναγιωτάτου καὶ τῶν ἀρχιερέων περὶ τῆς ἡμετέρας κυβερνήσεως καὶ τῆς ἀπὸ τῆς ἀθυμίας ταύτης ἀπολυτρώσεως προσεκαλέσατο ἡμᾶς ἐν Ἀδριανουπόλει διατρίβων, ὅ τε παναγιώτατος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ἀρχιερεῖς διὰ τιμίων καὶ χρησίμων προσώπων ἐπὶ τῷ παραγενέσθαι καὶ ἀπαντῆσαι τῇ ἱερᾷ συνάξει, εἰπεῖν τε καὶ ἀκοῦσαι τὰ τῆς κυβερνήσεως τῆς ἡμετέρας καὶ οὕτως ἀπελθούσης τῆς μετριότητος ἡμῶν κατὰ τὴν πρόσκλησιν καὶ ἑνωθείσης τῇ ἱερᾷ συνάξει, παρόντων ἐκεῖσε τιμιωτάτων κληρικῶν καὶ εὐγενεστάτων ἀρχόντων, ἐζήτησαν παρ᾽ ἡμῶν καταμαθεῖν τὴν ἡμετέραν γνώμην, εἰς τὴν μεταξὺ ἡμῶν εἰρήνην ἀσπαζόμεθα καὶ τὴν ἀδελφικὴν

λίῳ τοῦ αὐτοῦ πατριάρχου, ἐκδοθέντι κατὰ Ἰούνιον τοῦ ἰδίου ἔτους 1657 (*Ἑλληνικὰ* Β΄ σ. 164) φέρονται ὑπογραφόμενοι: ὁ Ἱεροσολύμων Παΐσιος καὶ οἱ μητροπολῖται: Ἡρακλείας ***Μεθόδιος***, Κυζίκου ***Μητροφάνης***, Ἀδριανουπόλεως ***Νεόφυτος***, Φιλιππουπόλεως ***Γαβριήλ***, Ν. Πατρῶν ***Ἀθανάσιος***, Λακεδαιμονίας ***Ζωσιμᾶς***, Θηβῶν ***Ἰεζεκιήλ***, καὶ Καστορίας ***Ἱερόθεος***. Πάντως οἱ ἱεράρχαι οὗτοι μετέσχον τῆς ἐκλογῆς Παρθενίου Δ΄.

299) ***Νομ. Συναγ.*** 97.— ***Σάθα*** Γ΄ 602.

ἀγάπην στέργομεν καὶ εὑρόντες ἡμᾶς οὕτως ἔχοντας καὶ ἐπιποθοῦντας τὴν εἰρηναίαν κατάστασιν, ὥσπερ καὶ αὐτὴ ἡ ἱερὰ σύναξις τὰ τῆς εἰρήνης διὰ πλείστης ἔσχε φροντίδος, ἐβράβευσαν μὲν διὰ ζωάρκειαν ἡμῶν καὶ τοῦ ἰδίου ἡμῶν χρέους κυβέρνησιν, τὴν μητρόπολιν Ἀγχιάλου, ἐλευθέραν παντὸς χρέους, καὶ προς τούτοις καὶ ἄλλην τινὰ ποσότητα ἀπὸ τοῦ ἰδίου ἡμῶν χρέους ἀνέλαβον, ὥστε ποσοῦσθαι μετὰ τοῦ χρέους τῆς μητροπόλεως γρόσια χιλιάδας δέκα, ὡς δηλοῦται ἐν τῷ κοινῷ γράμματι, τῷ ἐγχειρισθέντι ἡμῖν περί τε τῆς μητροπόλεως ταύτης καὶ περὶ τοῦ χρέους τούτου, μετὰ τῆς ὑποσχέσεως βοηθεῖν καὶ φυλάττειν ἡμᾶς ἀνενόχλητον παντὸς χρέους τοῦ τε τῆς μητροπόλεως καὶ τοῦ κοινοῦ τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας, ἐζήτησαν δὲ καὶ παρ᾽ ἡμῶν συνθήκας καὶ ὑποσχέσεις, ὡς κατωτέρω ἐκτεθήσονται. ἅς τινας καὶ ἡμεῖς ὡς εὐλόγους καὶ δικαίας ἀποδεξάμενοι καὶ διὰ ζώσης φωνῆς ὁμολογήσαντες ταῦτα φυλάξαι ἐπὶ Θεῷ μάρτυρι, τὰς ἐκφωνηθείσας ἐκείνας ἡμετέρας φωνὰς ὡς ἀγγελικὰς τῶν ἐγκαρδίων ἡμῶν νοημάτων καὶ εἰκόνας καὶ ἐγγράφως παραδοῦναί τε καὶ σημειῶσαι, ὥστε τοῦ λοιποῦ ἐμμένειν ἐν βεβαίῳ καὶ μηδὲν ἡμᾶς ἀνατρέπειν τούτων, ἀνατρέποντας δὲ καὶ τῆς ἀπὸ ἐκκλησίας εὐεργετήσεως καὶ δόσεως στερήσασθαι. Διὸ καὶ γράφομεν πρῶτον μὲν μετὰ τὴν λῆψιν τῶν πατριαρχικῶν γραμμάτων, τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας μετὰ γνώμης, καὶ εἰδήσεως τοῦ παναγιωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυροῦ Διονυσίου, ἀπελθεῖν με εἰς τὴν μητρόπολιν ταύτην καὶ εὑρίσκεσθαι ἐκεῖ φανερῶς καὶ οὔτε ἔχειν με ἄδειαν ἀπέρχεσθαι ἢ ἐν Κων/πόλει ἢ ἐν Ἀδριανουπόλει ἢ ἐν ἄλλῃ ὁποιασοῦν παροικίᾳ ἄνευ τῆς προσκλήσεως τοῦ παναγιωτάτου, ἀλλ᾽ εὑρίσκεσθαί με καὶ διατρίβειν ἐν τῇ δοθείσῃ μοι ἐπαρχίᾳ Ἀγχιάλου καὶ περιέρχεσθαι εἰς ἐπίσκεψιν τῶν χριστιανῶν ταύτης, καὶ λῆψιν τοῦ κατ᾽ ἔτος αὐτῆς εἰσοδήματος, καὶ παντὶ τρόπῳ σκέπτεσθαι ὥστε μηδεμίαν ὑπόνοιαν τῇ κοινότητι δοῦναι· δεύτερον ὑποσχόμεθα μηδεμίαν ἄδειαν ἔχειν με γράφειν ἐπιστολὰς καὶ πέμπειν ἢ ρωμαϊστὶ ἢ τουρκιστὶ πρός τινας ἢ περὶ πατριαρχείας ἢ περὶ ἄλλης ἐπαρχίας ἢ περὶ βλάβης καὶ ζημίας τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου καὶ τῶν ἀρχιερέων οὔτε ἐν Κων/πόλει οὔτε ἐν Ἀδριανουπόλει οὔτε ἐν ἄλλοις τισὶ τόποις, ἐὰν δὲ φωραθῶ τοιοῦτόν τι πράττων καὶ φανερῶς ἐλεγχθῶ διὰ τῶν τοιούτων γραμμάτων ὡς παραβάτης τῆς ὑποσχέσεως καὶ ψευδόμενος τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἀδελφικὴν ἀγάπην καὶ ἀχάριστος πρὸς τὴν εὐεργετήσασαν ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, καὶ ἐπιζήμιος ταύτης καὶ φθορεύς, ἔχειν παντοίαν ἄδειαν τόν τε παναγιώτατον καὶ τοὺς ἀρχιερεῖς, κληρικούς τε καὶ ἄρχοντας, ἐφ᾽ ὧν ἐνώπιον ἡ ἡμετέρα αὕτη συγκατάθεσις καὶ ὑπόσχεσις γέγονεν, οὐ μόνον τῆς ἐπαρχίας ταύτης ἀκαταχρίτως στερήσκειν με καὶ τῶν εἰσοδημάτων αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ παντὶ τρόπῳ πολεμεῖν με καὶ ἀδικεῖν ὡς ἐναντίον τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ κοινότητι· τρίτον τοὺς ἡμετέρους ἀνθρώπους μηδεμίαν ἄδειαν ἔχειν ἀπερχομένους ἢ ἐν Κων/πόλει ἢ ἐν Ἀδριανουπόλει εἰς τὰς θύρας τῶν μεγιστάνων καὶ διδόναι ὑπόνοιαν καὶ ὑποψίαν οὔτε φανερῶς οὔτε κρυφίως, παραβαίνοντα δέ με καὶ τοῦτο εἶναί με ὑπὸ τὴν ὁμοίαν ποινήν· τέταρτον ἐπειδὴ εὐσπλαγχνίᾳ χρησαμένη ἡ μεγάλη Ἐκκλησία εὐεργέτησέ μοι τὴν μητρόπολιν Ἀγχιάλου μετὰ τῶν εἰσοδημάτων αὐτῆς ἐλευθέραν παντὸς χρέους καὶ πρὸς τούτοις καὶ ἐπεδαψιλεύσατο καὶ ἄλλην τινὰ ποσότητα ἀναλαβεῖν με ἐκ τοῦ ἰδίου μου χρέους ἄχρι τῆς συμπληρώσεως δέκα χιλιάδων γροσίων, τὰ ἐναπολειπόμενά μοι ἴδια χρέη κυβερνᾶν καὶ

διοῦσιν ἀπὸ τῶν εἰσοδημάτων τῆς ἐπαρχίας ταύτης Ἀγχιάλου, καὶ μὴ ἔχειν με ἔτι ἄδειαν ζητεῖν παρὰ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς κοινότητος ἀναλαβεῖν καὶ ἄλλου μέρους τοῦ χρέους μου ἡ κοινότης, ἀλλ' ἀρκεῖσθαί με ταύτῃ τῇ ποσότητι, πλὴν βοηθείας καὶ συνδρομῆς ἀδελφικῆς ἀζημίως. Καὶ ἐπὶ τούτοις μὴ ἔχειν με ἐπ' ἀδείας ὁπόσον καιρὸν διατρίψω ἐν Ἀδριανουπόλει καὶ ἐν Κων/πόλει, περιπατεῖν καὶ περιέρχεσθαι εἰς τὰς θύρας τῶν μεγιστάνων ἄνευ εἰδήσεως τοῦ παναγιωτάτου, ἵνα μὴ διδῶ τὸ κοινὸν ὑποψίαν. ἔτι δὲ καὶ τοῦτο. ἀποστέλλοντός μου γραφὰς πρός τινας τῶν φίλων καὶ πρὸς συγγενεῖς ἐν Κων/πόλει τὸν κομίζοντα ταύτας πρῶτον διδόναι ταῖς χερσὶ τοῦ παναγιωτάτου καὶ ὁ παναγιώτατος πέμπειν αὐτὰς κατὰ τὰς ἐν ἑκάστῃ ἐπιγραφάς· πέμπτον μηδαμῶς πιστεύειν με τοῖς ἐναντία τινὰ γράφουσί μοι ὡς δῆθεν ἐπιβουλευομένους μοι ἢ τὸν παναγιώτατον ἢ τοὺς ἀρχιερεῖς, καὶ διὰ τοῦτο συγχύζεσθαί με καὶ ταράττεσθαι,ὅπερ πολλάκις συνέβη. ἀλλ' εἰ τοιοῦτόν τι συμβαίνει καί τινα οὔτε Θεὸν φοβούμενον οὔτε κρίσιν καὶ ἀνταπόδοσιν ἐλπίζοντα, διὰ μόνην ἐθελοκακίαν ἐπὶ τῷ συγχῦσαι καὶ ταράξαι τὴν ἀδελφικὴν ἡμῶν ἀγάπην ἢ γράψαι μοι ἢ μηνῦσαί μοι, πιστεύειν εὐθύς, ἀλλὰ πέμπειν με τὸ γράμμα ἐκεῖνο ἢ μηνύειν τῷ παναγιωτάτῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς καὶ οὕτως ἐκεῖνον μὲν τὸν διαβολέα κατακρίνεσθαι καὶ παιδεύεσθαι, τὴν δὲ μεταξὺ ἡμῶν ἀγάπην καὶ εἰρήνην διαμένειν ἀμετάπτωτον. Καὶ πρὸς τούτοις ὑπόσχομαι διὰ σημεῖον εὐπειθείας πληρώνειν με κατ' ἔτος πρὸς τὴν μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν τὸ βασιλικὸν χαράτσιον καὶ τὴν ἀποκοπὴν τῆς πατριαρχικῆς ζητείας ἄσπρα χιλιάδας τριάκοντα. Τούτων οὕτως ἐκτεθέντων καὶ διορισθέντων ἐν τῷ παρόντι, ὑποσχόμεθα ἐκ βάθους καρδίας καὶ εἰλικρινοῦς συνειδότος, ἐπιβεβαιοῦντες αὐτά, δι' ὅρκου φρικτοῦ καὶ ἐπιτιμίου ἀλύτου, φυλάττειν με ταῦτα ἀπαρασάλευτα, φυλαττομένων καὶ παρὰ τοῦ παναγιωτάτου καὶ τῆς ἀδελφότητος, καὶ κοινῶς τὰ ἐν τῷ δοθέντι μοι γράμματι ἐγχαραχθέντα καὶ διορισθέντα περί τε τῆς μητροπόλεως καὶ τοῦ χρέους καὶ τῆς ἡμετέρας τιμῆς σωζομένης, παραβάντα δέ με ταῦτα εἶναί με ὑπόδικον ταῖς πατριαρχικαῖς καὶ συνοδικαῖς ἀραῖς, καὶ τῇ κολάσει καὶ τῇ γεένει τοῦ πυρός. Διὰ μέντοι ἀσφάλειαν μείζονα τῶν ὑποσχέσεών μου τούτων καὶ φύλαξιν, δέδωκα ἐγγυητὰς τόν τε εὐγενέστατον ἄρχοντα...... κύριον Κωνσταντῖνον Ρουδέτον, καὶ τοὺς τιμιωτάτους καὶ σοφωτάτους κληρικοὺς τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, τόν τε μέγαν λογοθέτην κὺρ Ἰωάννην, καὶ τὸν μέγαν σκευοφύλακα κὺρ Ἀλέξανδρον, καὶ τὸν μέγαν ἑρμηνέα τῆς κραταιᾶς βασιλείας. Ὅθεν καὶ εἰς ἔνδειξιν, δήλωσίν τε καὶ βεβαίωσιν τῆς ὑποσχέσεώς μου ταύτης ἐγράφη τὸ παρὸν καὶ τῇ οἰκείᾳ μου χειρὶ ὑπεγράφη καὶ ἐδόθη τῷ τε παναγιωτάτῳ καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ κυρίῳ κυρίῳ Διονυσίῳ καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν πανιερωτάτοις ἀρχιερεῦσιν.

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ ͵αχοζ' ἐν μηνὶ Ἰανουαρίῳ, ἰνδ. ιε'.

† Ὁ πρώην Κωνσταντινουπόλεως πατριάρχης Παρθένιος ὑπόσχομαι φυλάττειν τὰ ἄνωθεν γεγραμμένα.

(Ἀκολουθεῖ)

ΔΕΡΚΟΙ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΔΕΡΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΥΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΩΝ

ΘΡΟΝΟΣ Η´

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΥΠΟ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΥ ΚΑΣΑΠΙΔΟΥ, ΑΡΧΙΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Οὐ γὰρ ἀκίνητα πάντα καθάπαξ τὰ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, οὐδὲ δόγμασιν ἴσα θεοπνεύστοις τε καὶ θεοπήκτοις· ἐκεῖνα μὲν γάρ ἐστιν αὐτὴ ἡ Ἐκκλησία, ὑπὲρ ὧν ἀνάγκη καὶ τἆλλα προΐεσθαι χαίροντας πλοῦτόν τε καὶ δόξαν καὶ πάντα τὸν βίον, μὴ ὅτι γε παρεγχειρεῖν κακουργοῦντας, προνόμια δὲ ἐπαρχιῶν καὶ προσχήματα καὶ προεδρίας καὶ τάξεις, ἆθλά ἐστι καὶ γέρα καὶ τὸ ὅλον κτήματα τῆς Ἐκκλησίας. Ὅσῳ τοίνυν τῶν κεκτημένων τὰ κτήματα λείπεται, τοσούτῳ καὶ τῶν δογμάτων ἀποδεῖ τὰ τοιαῦτα, καὶ ὥσπερ ἐκεῖνα κεκλήρωται τὸ ἀσάλευτον καὶ κατὰ τὴν καρδίαν πάθος μηδὲν ἐπιδέχεται, ἀλλ' οὐσίωται ἐν τῷ ἀκινήτῳ κατὰ τὰ ἄϋλα, οὕτω ταῦτα χαίρει δεόντως κινούμενα, καὶ ρώννυται μᾶλλον τοῦτο καλῶς ὑποστάντα, καὶ ποιεῖται τὸ πάθος ἐνέργειαν, καὶ τὴν νόσον ὑγίειαν καὶ τὴν κίνησιν πῆξίν τε καὶ βεβαίωσιν. Ὃ γὰρ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐστὶ παράνομον, τοῦτ' ἐπὶ τούτων ἀνέστραπται νόμιμόν, καὶ γίνεται τοῦ νόμου τοῦ ἐπὶ τούτοις τήρησις ἡ τῶν αὐτῶν ἐπὶ τῷ πρέποντι καὶ συμφέροντι μετακόσμησις. Εἰ μὲν οὖν τῶν ἑδραίων ἦν καὶ ἀμετακινήτων, οὔτ' ἂν τοῖς πάλαι κατὰ καιροὺς διαφόρους ἄνω καὶ κάτω μετετέτακτο, ἡμᾶς τε ἔδει τοῖς ἅπαξ ὡρισμένοις ἐκ μηδεμιᾶς προφάσεως ἀντιπράττειν, ἀλλ' ἐφησυχάζειν ἀγαπῶντας καὶ παρακι-

νοῦντας μηδ' ὁτιοῦν. Ἐπεὶ δὲ ταῦτα οὐχ οὕτως ἔχοντα καθορᾶται, ἀλλ' ἐξ ἕδρας μεταστάντα πολλάκις ἤδη, καὶ τὴν τάξιν μετηλλαγότα πολλαχῶς καὶ ποικίλως, ὡς ἐν ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς ἱστορίαις καὶ τοῖς ἱεροῖς καταλόγοις φέρεται, τί μὴ οὐχὶ καὶ αὐτοὶ τοὺς πρὸ ἡμῶν μιμησώμεθα, καὶ ταῦτα ἐπὶ αἰτίαις εὐπρεπεστέραις καὶ μείζοσιν; Οὐδὲ γὰρ μοναρχικῇ ἐξουσίᾳ μόνῃ τὰ τοιαῦτα δέδοται, τῇ δ' ἐκκλησιαστικῇ αὐτονομίᾳ ἀπείρηται, ἀλλ' εἴπερ τι ἄλλο καὶ ταῦτα τῇ ἐκκλησιαστικῇ προστασίᾳ προσήκει, καὶ ὑπάρχει γε δὴ πατρονομεῖν καὶ διαιτᾶν αὐτῇ ὅπως ἂν βούληται τὰ αὐτῆς· δεινὸν γὰρ ἂν εἴη καὶ πέρα δεινοῦ, εἰ τούτων ἐκκλησιαστικῶν ὄντων δυνήσεταί τις εὐτελεῖ παρέχειν αὐτὰ μὴ ἐκκλησιαστικὸς αὐτὸς ὤν· ἤτοι γὰρ καὶ αὐτὸς ἐκκλησιαστικὸς ἔσται, ἢ ταῦτα μηδ' ὅλως ἐκκλησιαστικά, ἅπερ ἄμφω ἀδύνατα· οὔτε γὰρ τῷ μὴ ἐκ τῆς Ἐκκλησίας γνησίως ὄντι δοθήσεται προσάπτεσθαι τῶν τῆς Ἐκκλησίας, οὔτε τὰ τακτικὰ τῆς Ἐκκλησίας δυνατὸν εἶναι μὴ τακτικὰ τῆς Ἐκκλησίας. Εἰ δὲ φήσει τις ὅτι ἐκκλησιαστικὰ μέν ἐστι καὶ ταῦτα δήπου, μὴ μέντοι τῶν καιρίων καὶ πρώτων, ἀλλά τινα περιστατικὰ καὶ οἷον ἐν χώρᾳ συμβεβηκότων, καὶ ταύτῃ τῆς ἔξω χειρὸς προσδεόμενα, πρῶτον μὲν λανθάνει διὰ τοῦδε τοῦ λόγου πολὺ τὸ τρεπτὸν καὶ ἄστατον κατηγορῶν τῶν τοιούτων, καὶ κατερείπει μᾶλλον αὐτὰ καὶ κατασείει, πῆξαι καὶ ἑδράσαι πειρώμενος. Ὃ γὰρ ἐν χώρᾳ συμβεβηκότος ἐστί, τοῦτο κἂν ὑπὸ τοῦ τυχόντος κινηθείη, οὐχ ὑπὸ δυνάμεως ἰσχυροτέρας καὶ κρείττονος. Εἶτα καὶ τοῦτο μᾶλλόν ἐστι θαυμαστόν, πῶς τὰ μέγιστα καὶ πολλῷ κρείττω καθ' ἑαυτὴν αὐτοτελῶς ἡ Ἐκκλησία δυναμένη, πρὸς τὰ ἐλάττω ἀδυνατεῖ; Ἐχρῆν γάρ, τούτων οὕτως ἐχόντων, συμβαίνειν πᾶν τοὐναντίον, οὐ τοῦτο, καὶ ἄλλως ἀνάγκη κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον, ἢ κα τὰ μέγιστα τῶν παρὰ τῇ Ἐκκλησίᾳ τὴν ἔξω χεῖρα πάντων ἐπιτελεῖν, ἤ, τούτου μὴ ἐφικνουμένην, μηδὲ πρὸς τὰ ἐλάχιστα τῶν ἐκκλησιαστικῶν προηγουμένως ἰσχύειν, ἀλλ' εἴπερ ἄρα ἑπομένως καὶ κατὰ συμβεβηκός, τὴν δὲ Ἐκκλησίαν δηλαδὴ καθεστάναι τὴν ἐξανύουσαν πάντα καθ' αὑτὸ καὶ προηγουμένως· οὐ γὰρ αἴσθησις ἡ ἐκκλησιαστικὴ καθέστηκε δύναμις ὡς ἀμαυροῦσθαι πρὸς τὰ ἥττω, ἐπειδὰν ὁμιλήσῃ τοῖς κρείττοσιν, ἀλλὰ νοῦς καὶ πνεῦμα τελεσφόρον καὶ θεῖον, ὅσῳ τοῖς πρώτοις ἐπιβατεύει καὶ ἐνεργεῖ, τοσούτῳ ρᾷον εἰς τὰ ὕστερα δρῶσα, οὐκ ἀμβλυνομένη τῇ περὶ τὰ κυριώτερα ἐνεργείᾳ πρὸς τὰ ὑποβεβηκότα καὶ ταπεινότερα, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον στομουμένη καὶ ἀκμαιοτέρα πως ἀποβαίνουσα, καὶ οὐ μόνον πρὸς πάντα τὰ αὐτῆς ἀνελλιπῶς καὶ ἀνενδεῶς ἀποχρῶσα, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἄλλοις τὸ εἶναι κυρίοις τε καὶ τελείοις παρέχουσα, καὶ οὐκ ἔστιν οὐδὲν ὅ, τι μὴ τῆς παρ' αὐτῆς χρήζει ῥοπῆς, οὐκ ἄρχων, οὐκ ἰδιώτης, οὐχ ὁδεύων, οὐ πλέων, οὐ πολιτεύων, οὐ στρατευόμενος, οὐκ ἄλλο τῶν ὄντων οὐδέν, ἀλλὰ καὶ μονάρχης τῇ παρ' αὐτῆς κρατύνεται χριόμενος χάριτι, καὶ στρατηγὸς ἵστησι

τρόπαια, καὶ ναυβάτης ταῖς εὐκτικαῖς αὔραις αὐτῆς οὐριοδρομῶν παραπέμπεται, καὶ γεωργὸς ταῖς θείαις αὐτῆς ψεκάσι πολύχουν συγκομίζεται τὸν καρπόν, καὶ ὅλως τὰ πάντα τῇ παρ' αὐτῆς εὐχῇ καὶ εὐλογίᾳ συντηρεῖται καὶ σώζεται. Εἰ οὖν ταὐτὶ δὴ μὴ αὐτῆς ὑπάρχοντα, ὅμως ἀνενδοιάστως τελεσιουργεῖ, πῶς οἷόν τέ ἐστι πρὸς τὰ αὐτῆς ἴδια μὴ ἐξαρκεῖν, ἀλλ' ἐπιδεῖσθαι ψήφου καὶ γνώμης ἑτέρας, ἥτις παρέξει δὴ κύρια τὰ αὐτῆς; Καὶ γὰρ οὖν αὐτόθεν ἂν ἦν ἄτοπον, ἔνθεν μὲν αὐτὴν τὰ ἔξω τῇ οἰκείᾳ εὐλογίᾳ περαίνειν, ἔνθεν δ' αὖ τὰ οἰκεῖα τοῖς ἔξω ἐπισφραγίζεσθαι.

Οὐ μὴν ἀλλά, κἂν ἄλλως δόξῃ κατά τινα τρόπον ἀντιδόσεως τοῦτο συμβαίνειν, οὔτε χώραν ἔχει τοῦτο πρὸς τὰ παρόντα οὔθ' ὅσον ἐπὶ τοῖς πάλαι τὸν λόγον ἰσχυρόν τε καὶ ἴσον. Νῦν μὲν γάρ, ἅτε χάσμασιν ἀχανέσι τῶν ἔξω πρὸς τὰ ἡμέτερα διεστώτων, οὐδὲν ὅ,τι καὶ εἰπεῖν ἄξιον, εἴ γε μὴν ἐπιζητοίη τις, τῶν μάλιστα τῇ Ἐκκλησίᾳ νῦν ἐφειμένων εὑρήσει καὶ τὸ προκείμενον ἐπισκοπῶν καθεστώς, ᾧ καὶ δῆλον ὅτι τῆς Ἐκκλησίας ὑπάρχει καὶ μόνης ὁρίζειν πρὸς τὸ δοκοῦν τὰ τοιαῦτα καὶ τάττειν, μηδενὸς ἄλλου πολυπραγμονοῦντος· οὐδὲν γὰρ νῦν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὅ,τι μὴ προσκέχρηται πολιτικῇ τινι προστασίᾳ καὶ πόρῳ, κεκώλυται, ὃ δ' ἂν ᾖ τούτων καθαρεῦον, ὥσπερ ἀμέλει καὶ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐστί, τοῦτο καὶ ὑπὸ τῶν νῦν κρατούντων ἀνεῖται τῇ Ἐκκλησίᾳ μὴ πάνυ τι ἐπηρεαζόντων. Οἱ δὲ πάλαι τὰ σκῆπτρα κατέχοντες ἅτε δὴ τὰ αὐτὰ φρονοῦντες τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ κοινῇ τῆς ἐν αὐτῇ εὐκοσμίας ἐπιμελόμενοι φαίνονται μὲν καὶ τοιαῦτ' ἄττα πραγματευσάμενοι καὶ τοὺς θρόνους τῶν ἀρχιερέων διορισάμενοι κατὰ τάξεις τινάς, οὐ μὴν ὡς οὐ δυναμένῃ καὶ καθ' ἑαυτὴν ταῦτα τῇ Ἐκκλησίᾳ παρέχοντες, ἀλλ' ὡς συμπράττοντες αὐτῇ τὰ δοκοῦντα καὶ πειθαρχοῦντες, τέκνα τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὄντες τε καὶ καλούμενοι. Τὰ δὲ τέκνα τοῖς πατράσιν ὑποτέτακται οὐ προτέτακται· καὶ γὰρ εἰ δοκοῦσιν αὐτογνωμονῆσαι ἔνια, ἀλλὰ καὶ ταῦτά γε συγχωρούσης τῆς Ἐκκλησίας κατεστήσαντο· καὶ τοῦτο δῆλον ἐξ ὧν, ἀντιβάσης τῆς Ἐκκλησίας, διήμαρτον, μηδὲ περάναντες. Ὥστε τὸ δοκοῦν τῆς ἔξω κράτος χειρὸς ὑποταγὴ τῇ Ἐκκλησίᾳ μᾶλλον ἐλήλεγκται οὖσα. Τί δ' ἂν λέγοιμεν περὶ τῶν ἔτι ἀνωτέρω χρόνων καὶ τῆς ἐν ἐκείνοις ἐκκλησιαστικῆς παρατάξεως; Οὐ γὰρ δὴ ἀνωμαλίαν πεφυρμένην καὶ πλημμελῆ φορὰν τῆς τότε τληπαθοῦς ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας καταγνωσόμεθα, εἰ καὶ λυπρότατα πράττουσα πανταχόθεν ἠλαύνετο, ἀλλ' εἰ χρὴ τὰ εἰκότα λογίζεσθαι, τάξιν ἂν φαῖμεν τοῖς τότε καθεστᾶναι ἀρχιερεῦσιν ἐκκλησιαστικωτάτην. Οὐ γὰρ ἂν πρὸς τοσαύτας ἐμβολὰς βιαιοτάτων κυμάτων, καὶ τοσούτους καὶ τηλικούτους χειμῶνας ἀγριωτάτων τυράννων ἀντέσχεν ἐκτὸς βυθοῦ ἀρραγής, εἰ μὴ καὶ τάξει τινὶ μετὰ τῆς ἐξ ὕψους ῥοπῆς διεκυβερνᾶτο κρείττονι. Πλὴν ἀλλ' ἵνα μὴ δοκῶμεν ἀμάρτυρα κομιδῇ λέγειν, ἀπόχρη τὸ Βυζάντιον, ὁ νῦν καθ' ἡμᾶς Οἰκουμενικὸς

θρόνος καὶ τῶν ἄλλων ὑπεριδρυμένος πατριαρχῶν, ἐπισκοπὴ τότε τοῦ Ἡρακλείας οὖσα, οὐκ ἄν ποτε δηλαδὴ οὖσα, εἰ μή τις ἦν καὶ τοῦ Ἡρακλείας καὶ τῶν ἄλλων πρὸς ἀλλήλους ἀρχιερέων ἀκολουθία καὶ τάξις. Ὑπὸ τίνος οὖν αὕτη ὥριστο; Ἆρ᾽ οὐκ εὔδηλον, ὡς ὑπ᾽ ἄλλου μὲν οὐδενός, ὑπὸ δὲ μόνης καθειστήκει τῆς Ἐκκλησίας αὐτῆς δι᾽ αὐτῆς; Οὔτε γὰρ ὑπὸ τῆς τότε κρατούσης δυναστείας εἰκὸς αὐτὴν συντετάχθαι τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἐχθίστης οὔσης, οὔθ᾽ ὑπὸ τῆς ἀπὸ τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου ἀριθμουμένης, μήπω παρούσης; Πῶς οὖν ἂν εἶχεν ἡ Ἐκκλησία, εἰ μὴ ἐξῆν αὐτῇ ταῦτα καθίστασθαι; Πῶς δ᾽ ἂν μὴ καὶ νῦν ὡσαύτως ἐξείη ταῦτα πρὸς τὸ δόξαν αὐτῇ κοσμεῖν; Οὐ γὰρ δὴ ἡ τότε μᾶλλον ἦν Ἐκκλησία τῆς νῦν, οὐδ᾽ ἐκείνη μὲν ἦν ἐνεργὸς καὶ νεμομένη ταυτὶ τὰ πρεσβεῖά τε καὶ σεμνή, αὐτὴ δὲ ἀργὸς καὶ παρῃρημένη τε ταῦτα καὶ ἄτιμος, ἀλλ᾽ ὥσπερ καὶ φύσιν ὁ γενεσιουργὸς Θεὸς ἐπὶ τῆς πρώτης δημιουργίας μίαν ὠργάνωσε, διὰ πάντων ἀεὶ τὰ αὐτὰ ταῖς γνώσεσι μέχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος ἀμειαγωγήτως ὁμαλίζουσαν καὶ συνείρουσαν, οὕτω κἀπὶ τῆς δευτέρας δημιουργίας Ἐκκλησίαν συνεστήσατο μίαν, τῇ τελεταρχικῇ τοῦ Παναγίου Πνεύματος χάριτι τὰ αὐτὰ διὰ πάντων ἀεὶ δυναμένην καὶ συντελοῦσαν. Μιᾶς δὲ οὔσης τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ τῇ ἀξίᾳ καὶ τῇ δυνάμει καὶ χάριτι, οὐκ εἰκὸς ἅπερ αὐτῇ καλῶς ἀπονέμομεν, παρὰ τὸ διάφορον τῶν χρόνων αὖ πάλιν αὐτῆς ἀφαιρεῖν. Φαίνεται μὲν γὰρ τριττοῖς διειλημμένη τοῖς χρόνοις, τῇ δὲ ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἀεὶ τῇ αὐτῇ κεχρημένη. Εἰ οὖν ἡ δευτέρα τοῖς χρόνοις Ἐκκλησία πλεῖστα τῶν τῆς πρώτης ἀρχιερατικῶν πρὸς τὸν καιρὸν καὶ τὴν χρείαν ἐκίνησε τάξεων, δῆλον ὅτι καὶ ἡ τρίτη ἕν τι τῶν τῆς δευτέρας κινήσεως, τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ προσήκοντος, πρὸς δὲ καὶ τοῦ συμφέροντος χάριν, ἥκιστα κωλυθήσεται, ἢ οὐδὲ τὰ τῆς πρώτης ἄρα καλῶς ἡ δευτέρα μετέβαλεν, ὃ καὶ λέγειν αὔθαδες καὶ ἀνόσιον καὶ φρονεῖν μανικὸν καὶ ἀβέλτερον. Εἰ δὲ μηδὲ κίνησιν εἶναί τις εἴποι ταύτην, ἀλλὰ μᾶλλον κεκινημένου τινὸς καὶ ἀπολωλότος ἀνάκλησιν καὶ ἀποκατάστασιν, οὐκ ἂν παντάπασι διαμάρτοι τῆς ἀληθείας. Φαίνεται μὲν γὰρ ἡ Φιλαδέλφεια τὸ πάλαι τῆς Χαλκηδόνος μεταξὺ καὶ τῆς Θεσσαλονίκης κειμένη κατὰ τὴν τοῦ κυροῦ Ἀνδρονίκου ἔκθεσιν· ἐκλελοιπυΐας δὲ νῦν ἐκείνης καὶ τῶν ἀρχιερατικῶν θρόνων ἄρδην ἐξερρυηκυΐας, εἴπερ ἡ Δέρκων τὸν ἐκείνης καταλήψεται τόπον καὶ θρόνον μεθαρμοσθεῖσα, δόξει μὴ μᾶλλον νεωτερίζειν ἢ τὴν ἀρχαιότητα σέβεσθαί τε καὶ ἐμπεδοῦν, τὸ κεχηνὸς τῆς ἀρχιερατικῆς τάξεως ἀναπληροῦσα καὶ συνδέουσα τῇ ἑαυτῆς παρενθέσει ὡς εἶχον ἄνωθεν τὴν Χαλκηδόνα τε καὶ τὴν Θεσσαλονίκην.

Τὰ μὲν δὴ τῆς ἱστορίας οὕτω παραδίδωσι τὴν Ἐκκλησίαν, ᾗ μὲν ἐχρῆτο δηλαδὴ καὶ πρὸ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου τάξει τινὶ τῶν ἀρχιερέων, ταύτῃ καὶ καθ᾽ ἑαυτὴν εὐτακτεῖν δυναμένην δεικνύντα, ᾗ δὲ πάλιν

αὐτὴν μετεκόσμησεν ὅτι καὶ ἀεὶ ταὐτὸ τοῦτο ποιεῖν ἐπ' αὐτῇ κεῖται. Ὁ δὲ λόγος οὐκ ἀγαπᾷ, φησιν, εἰ μὴ καὶ ἄλλως προσαποδείξει, μάλιστα τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ ἰδιαίτατα προσήκειν τὰ τοιαῦτα βραβεύειν τε καὶ ψηφίζεσθαι, ὡς ὄνειδος οὐ μικρὸν αὐτῇ ὄν, εἰ μὴ τὰ οἰκεῖα πράξει καθ' ἑαυτὴν ἀπολύτως τε καὶ δεσποτικῶς, ἀλλ' ἀναρτήσεται δίκην θεραπαίνης εἰς νεύματα δεσποίνης, ἑτέρας δυνάμεως ὥσπερ ἀποροῦσαν ἢ μὴ προαιρουμένην ποιεῖν τὰ γιγνόμενα. Ταῦτα γὰρ ἡμῖν, ἀνῃρημένου τοῦ μὴ δύνασθαι, λοιπὰ περὶ αὐτῆς ἐπισκέψασθαι. Τὰς οὖν ἐπαρχίας εἴτε καὶ κάλλει καὶ μεγέθει τῶν πόλεων καὶ τῆς προσωρισμένης τούτων ἑκάστῃ χώρας, καὶ πλήθει τῶν περιοικίδων κωμῶν τε καὶ πολιχνίων φιλοκρινητέον ἐστίν, εἴτε γῆς εὐφυΐᾳ, καὶ θέσει, καὶ εὐπορίᾳ τῶν πολλοῦ ἀξίων τε καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων, ἢ κατὰ κλέους τινὸς τῶν ὀνομαστῶν καὶ περιβοήτων, ἤ τινα προσμαρτυρουμένην αὐταῖς καλλιτεχνίαν καὶ ἀρετήν, ἢ κατὰ ἄλλην τινὰ περίστασιν, οὐκ ἂν ἄμεινον εἰδεῖεν ἄλλοι τινὲς ἢ οἱ πᾶσαν μὲν γῆν ἐπιόντες, παντὶ δὲ ἔθνει προσομιλοῦντες, πλεῖστόν τε χρόνον παρ' ἑκάστῳ τούτων διατρίβοντες, καὶ τῇ ἐξ ἱστορίας ἐπιστήμῃ καὶ τῇ ἄλλῃ περὶ τοὺς λόγους σχολῇ μαθήσεως καὶ σοφίας ἐπὶ πλεῖστον προήκοντες. Ἀνάγκη γὰρ οὖν τούτοις ἅπασιν, ἢ τοῖς γε πλείστοις αὐτῶν συγκεκροτῆσθαι τόν γε ὡς ἀληθῶς καλήν, καὶ δικαίαν τὴν ἐξέτασιν, ἀλλὰ μὴ τυφλὴν καὶ εἰκαίαν καὶ μονονοὺ γελοίαν, ποιήσοντα. Ἀλλὰ μὴν τῶν ἀρχιερέων οὔτε σοφωτέρους ἂν εἴποι τις εἰκότως τοὺς ἔξω κρατοῦντας, οὔτε πλείω χρόνον παραμένοντας τοῖς ἔθνεσιν, οὔτε πλείοσιν αὐτοῖς ἐπιμιγνύντας. Ἀρχιερεῖς δὲ καὶ πάντες οἱ ἐκ τοῦ ἱεροῦ καταλόγου συμφέρονταί τε πᾶσι τοῖς ἔθνεσι πολυπειρίας τε ἕνεκα, καὶ γνώσεως ἠθῶν τε καὶ πραγμάτων παντοδαπῶν, μάλιστα δὲ τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ κηρύξοντες, τῶν ἔξω κρατούντων μόνοις αὐτῶν τοῖς ὑπηκόοις φιλοχωρούντων, τάς τε ἐπαρχίας οἱ πλείους αὐτῶν ὁρίζουσι τῷ βίῳ διέποντες, ἐκείνων ἐπετείους σχεδόν τι τὰς διαδοχὰς ποιουμένων. Τῇ δὲ περὶ τοὺς λόγους ἕξει καὶ τῇ ἄλλῃ ἐμπειρίᾳ τε καὶ καθ' ἱστορίαν πολυμαθείᾳ, πῶς οὐκ ἂν τοὺς πολιτικοὺς παρελάσειαν ἄρχοντας, βίου τε πεποιημένοι τὸν λόγον καὶ ἀναγνώσει προσκείμενοι συνεχεῖ ἅτε δὴ μηδὲ ταῖς ἄλλαις πάνυ τι τοῦ βίου φροντίσι τε καὶ μερίμναις ἀποτρυόμενοι. Δῆλον οὖν ὅτι πλείστην ἐκ τούτων καὶ ἀκριβεστάτην γνῶσιν συνερανιζόμενοι τά τε ἄλλα διαιτήσουσιν ἄριστα καὶ τὰ περὶ τῶν ἐπαρχιῶν δὴ ταῦτα καταχωριοῦσιν ὡς ὅτι βέλτιστα.

(Ἕπεται συνέχεια)

ΘΑΝΑΤΟΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΠΡΟΥΣΗΣ

Κατὰ τὸν παρόντα μῆνα ἐξέλιπεν ἀπὸ τὸ Σῶμα τῆς Ἱεραρχίας ὁ γηραιὸς Μητροπολίτης Προύσης Νικόδημος, ὁ ἀείμνηστος ἦτο φυσιογνωμία ἀπὸ τὰς ἀρχαιοτέρας τῆς καθόλου Ὀρθοδόξου Ἱεραρχίας, ἀριθμῶν τεσσαράκοντα τεσσάρων ὁλοκλήρων ἐτῶν ἀρχιερατικὸν βίον Κατὰ τὴν μακρὰν αὐτοῦ ζωὴν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ διεκρίθη ὁ ἀείμνηστος διὰ τὴν βαθεῖαν ἀγάπην του πρὸς αὐτήν, διὰ τὸ ἐκκλησιαστικὸν πνεῦμά του, διὰ τὴν εὐστάθειαν τοῦ χαρακτῆρός του, διὰ τὴν ἀφοσίωσίν του εἰς τὴν πειθαρχείαν τῆς ἐκ/σίας εἰς τὰς τιμίας αὐτῆς παραδόσεις διηκόνησε δὲ αὐτὴν κατὰ τὸ δοθὲν αὐτῷ τάλαντον.

Τὰ κατὰ τὴν ἀσθένειαν καὶ τὸν θάνατον. - - Ἀπὸ μηνὸς ὁ ἀείμνηστος προσβληθεὶς ἐκ πνευμονικῆς συμφορήσεως, συνεπείᾳ κρυολογήματος, παρέμεινε κλινήρης. Ἡ κατάστασις αὐτοῦ ὁσημέραι ἐπεδεινοῦτο, μέχρις οὗ τῇ 10 παρόντος μηνός, περὶ ὥραν 15ην ὑπέκυψεν ὀγδοηκοντούτης περίπου τὴν ἡλικίαν.

Ἅμα τῷ ἀγγέλματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἡ Α. Θ. Παναγιότης συνεκάλεσεν ἐκτάκτως τὴν Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον καὶ μετὰ βαθείας λύπης ἀνήγγειλεν αὐτῇ τὸν ἐπισυμβάντα θάνατον, ἀνασκοπήσασα ἐν ὀλίγοις τὰ κατὰ τὴν διακονίαν τοῦ ἀειμνήστου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Οἱ Σεβαμιώτατοι Ἅγιοι Συνοδικοὶ ἐγερθέντες ηὐχήθησαν ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς του. Μεθ' ὃ ἀπεφασίσθη ὅπως:

α') ἡ κηδεία αὐτοῦ τελεσθῇ δαπάνῃ τῆς Ἐκκλησίας,

β') ἡ νεκρώσιμος αὐτοῦ ἀκολουθία ψαλῇ ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ τῇ ἐπαύριον (11 παρόντος μηνὸς) ὥραν 16ην, τοῦ σκήνους κατατειθεμένου ἐν τῷ Ναῷ ἀφ' ἑσπέρας,

γ΄) τὸν θάνατον καὶ τὴν κηδείαν ἐξαγγείλῃ διὰ σχετικοῦ νεκρωσίμου ἀγγελτηρίου ἡ Α. Θ. Παναγιότης καὶ ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος,

δ΄) τῆς νεκρωσίμου ἀκολουθίας προστῇ ἡ Α. Θ. Παναγιότης μετὰ τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, καὶ

ε΄) τὸν ἐπικήδειον ἐκφωνήσῃ ὁ ὑπογραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου.

Τὰ κατὰ τὴν κηδείαν. — Τὸ σκῆνος τοῦ ἀειμνήστου μετεφέρθη εἰς τὸ Φανάριον ἀφ᾽ ἑσπέρας, συνοδείᾳ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Χριστουπόλεως Μελετίου μετὰ τοῦ Δευτερεύοντος Μαξίμου. Συνώδευεν ἐπίσης καὶ ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἁγ. καί Ἱερᾶς Συνόδου Πανοσιολ. Ἀρχιμ. Ἀδαμάντιος.

Κατὰ τὸ ὁρισθὲν πρόγραμμα ἡ νεκρώσιμος ἀκολουθία ἐψάλη τὴν 16ην ὥραν προεξαρχούσης τῆς Α. Θ. Παναγιότητος μετὰ τῶν Σεβ. Ἁγίων Συνοδικῶν. Προσῆλθον Ἐπίσκοποι τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, κληρικοί, οἱ ὀφφικιάλοι τῆς Ἐκκλησίας, πολλοὶ ἔγκριτοι ὁμογενεῖς, καὶ πλῆθος λαοῦ. Τὸν ἐπικήδειον ἐξεφώνησεν ἀπὸ τοῦ Ἱεροῦ Ἄμβωνος ὁ Ὑπογραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου Διάκονος Κύριλλος Ἀξιώτης.

Μετὰ τὴν Νεκρώσιμον Ἀκολουθίαν ἡ σορὸς τοῦ ἀειμνήστου Ἱεράρχου διὰ πολυτελοῦς νεκροφόρου, ἀκολουθουμένης ὑπὸ σειρᾶς αὐτοκινήτων, μετεφέρθη εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς Βαλουκλῆ, ἔνθα μετὰ ψαλὲν ἐν τῷ Ναῷ τῆς Μονῆς ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Χριστουπόλεως καὶ τοῦ Ἡγουμένου τῆς Μονῆς Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Τρῳάδος Εὐσταθίου τρισάγιον, ἐτάφη ἐν τῷ Νεκροταφείῳ τῆς Μονῆς, τῶν ἐπιταφίων εὐχῶν ἀναγνωσθεισῶν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Μητροπολίτου Χριστουπόλεως. Μέχρι τοῦ τάφου συνώδευσαν ὁ Πρωτοσυγκελεύων Σεβ. Μητροπολίτης Μύρων Πολύκαρπος ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, οἱ Σεβ. Μητροπολῖται Χαλκηδόνος Μάξιμος, Δέρκων Ἰωακείμ, Πριγκηποννήσων Θωμᾶς, Θεοδωρουπόλεως Λεόντιος, Εἰρηνουπόλεως Κωνσταντῖνος καὶ Λαοδικείας Δωρόθεος, ὁ Ἀρχιγραμματεὺς καὶ ὑπογραμματεὺς τῆς Ἁγ. καὶ Ἱ. Συνόδου καὶ οἱ οἰκεῖοι τοῦ ἀειμνήστου.

Βιογραφικὸν σημείωμα. — Ὁ ἀείμνηστος Μητροπολίτης Προύσης Νικόδημος Κομνηνὸς ἐγεννήθη ἐν Τενέδῳ τῷ 1857 ἐκ γονέων Ἀνδρέου Κομνηνοῦ καὶ Ἀριάδνης τὸ γένος Κωνσταντίνου, ἀδελφῆς τοῦ κατὰ τὸ 1886 ἀποθανόντος ἀοιδίμου Μητροπολίτου Προύσης Νικοδήμου. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἦλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ εἰρημένου θείου αὐτοῦ εἰσήχθη εἰς τὴν ἐν Τζιβαλίῳ Δημοτικὴν Σχολήν. Ἀργότερον ἠκολούθησε τῷ θείῳ αὐτοῦ μεταβαίνοντι εἰς τὴν ἰδίαν Ἐπαρχίαν ὡς Μ. Βοδενῶν, καὶ ἐφοίτησεν εἰς τὴν ἐν Βοδεναῖς δημοτικὴν Σχολήν. Προαχθέντα τὸν θεῖον αὐτοῦ εἰς τὴν Μητρόπολιν Προύσης συνώδευσεν αὐτὸν καὶ ἐν τῇ νέᾳ Ἐπαρχίᾳ καὶ ἐσυνέχισε τὰς σπουδὰς αὐτοῦ

ἐν τοῖς σχλείοις Προύσης. Συστάσει τοῦ θείου αὐτοῦ ἀπεστάλη ἀργότερον εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις Πολυτεχνεῖον, ἀλλ' ὁ ἀείμνηστος πρὸς πληρέστερον καταρτισμὸν αὐτοῦ ἐν τοῖς μαθήμασιν, ἐνεγράφη εἰς τὸ τότε ἀκμάζον ἐν Ἀθήναις Λύκειον τοῦ Μαργαρίτου Δάμτσα. Τὸ 1874 ἐπανελθὼν εἰς Κ/πολιν ἐφοίτησεν ἐπὶ ἓν ἔτος εἰς τὴν Μ. τοῦ Γένους Σχολήν, μεθ' ὃ εἰσήχθη εἰς τὴν ἐν Χάλκῃ Θεολογικὴν Σχολήν, ἐξ ἧς ἀπεφοίτησε τὸ 1882. Ἐχρημάτισεν ἱεροδιδάσκαλος τῶν ἐν Μαγνησίᾳ, τῆς Ἐπαρχίας Ἐφέσοῦ καὶ ἐν Περγάμῳ σχολῶν, ὡς καὶ καθηγητὴς ἀργότερον τοῦ ἐν Μυτιλήνῃ γυμνασίου. Τὴν 26 Σεπτεμβρίου 1885 ἐχειροτονήθη ἐν Περαίᾳ τῆς Σμύρνης διάκονος ὑπὸ τοῦ τότε ἀοιδίμου Μ. Ἐφέσου Ἀγαθαγγέλου. Ἐχρημάτισεν Ἀρχιδιάκονος καὶ Ἱεροκῆρυξ τοῦ Μ. Σάμου Γαβριὴλ καὶ ἀργότερον ἀρχιδιάκονος τοῦ Μ. Ἡρακλείας Γερμανοῦ, τοῦ μετὰ ταῦτα ἀοιδίμου Οἰκουμενικοῦ Π/χου. Ἐκ τῆς θέσεως ταύτης προήχθη τῇ 28 Φεβρουαρίου 1891 εἰς Ἐπίσκοπον Μυριοφύτου καὶ Περιστάσεως, χειροτονηθεὶς ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ τῇ 17 Μαρτίου ἰδίου ἔτους [1]). Παραιτηθεὶς ἐκ τῆς ὡς ἄνω Ἐπισκοπῆς ἐξελέγη, ἀπὸ πρώην Μυριοφύτου, Βοδενῶν τῇ 1ῃ Μαΐου 1899. Ἀπὸ Βοδενῶν ἐξελέγη Βιζύης τῇ 29 Ἰανουαρίου 1904. Ἀπὸ Βιζύης ἐγένετο Κῴου τῇ 19 Φεβρουαρίου 1908, ὁπόθεν παραιτηθεὶς ἐξελέγη ἀπὸ πρῴην Κῴου, Βάρνης τῇ 18 Ἰουνίου 1913. Κατὰ Μάϊον δὲ του 1924 Γρηγόριος Ζ' προήγαγεν αὐτὸν εἰς Μητροπολίτην Προύσης καὶ ἔκτοτε διετήρησε τὸν τίτλον τοῦτον μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ.

Τοῦ ἀειμνήστου Μητρ. Προύσης Νικοδήμου εἴη αἰωνία ἡ μνήμη.

---

[1]) Αἱ ὡς ἄνω βιογραφικαὶ πληροφορίαι ἐλήφθησαν ἐξ αὐτογράφου βιογραφικοῦ σημειώματος τοῦ ἀειμνήστου, εὑρισκομένου ἐν ἰδιαιτέρῳ Ἀρχείῳ τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΑΣΘΕΝΕΙΑ ΤΗΣ ΑΥΤΟΥ ΘΕΙΟΤΑΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΟΣ

Ἀπὸ τῆς Δευτέρας τῆς ΣΤ΄ Ἑβδομάδος τῶν Νηστειῶν, 15ης τοῦ λήξαντος μηνός, ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότης, συνεπείᾳ σωματικῆς ὑπερκοπώσεως καὶ ἐντερικοῦ κατάρρου, παραμένει κλινήρης. Εἰς τὸν Σεπτὸν ἀσθενῆ συνεστήθη ὑπὸ τῶν θεραπόντων ἰατρῶν κ. κ. Μ. Κουρεμένου καὶ Ν. Φερμάνογλου ἀπόλυτος ἡσυχία. Εὐτυχῶς ὅτι ἡ ὑγεία τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος ἤδη παρουσιάζει αἰσθητὴν βελτίωσιν.

Ἡ Ἱεραρχία, ὁ Κλῆρος καὶ ὁ Λαός, μετὰ βαθείας συγκινήσεως παρακολουθοῦσι τὴν κατάστασιν τοῦ σεπτοῦ Πρωθιεράρχου, ἐξαιρετικῶς δὲ συγκινητικὸν εἶνε τὸ διατρανούμενον ζωηρὸν ἐνδιαφέρον πάντων καὶ ἐγκάρδιος ἡ γενικὴ εὐχή, ὅπως ὁ Πανάγαθος ὡς τάχιον ἀπαλλάξῃ τῆς κλίνης τῆς ἀρρωστίας καὶ ἀποδώσῃ τὴν Αὐτοῦ Θειοτάτην Παναγιότητα ἀκμαίαν εἰς τὸ ἔργον τῆς τιμίας καὶ εὐλογημένης Ἀρχιποιμαντορικῆς διακονίας Αὐτῆς, ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας.

ΑΓΙΑ ΚΑΙ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

— Ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τοῦ Ἁγίου Πάσχα ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος διέκοψεν ἀπὸ τῆς ἑβδομάδος τῶν Βαΐων τὰς ἐργασίας αὐτῆς.

Ἐν τῷ μεταξὺ δι' ὑπηρεσιακὰ ζητήματα ἐπειγούσης φύσεως συνεκροτήθη συνοδικὴ σύσκεψις ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Α΄ τῇ τάξει Σεβ. Μητροπολίτου Ἡρακλείας Βενιαμὶν τὴν πρωΐαν τῆς Μ. Τετάρτης. Ἐν τῇ συσκέψει ταύτῃ ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος ἐν ἀρχῇ ἐδεήθη ὑπὲρ τῆς ὑγείας τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ διεβίβασε διὰ τοῦ Προεδρεύσαντος αὐτῆς Σεβ. Μητροπολίτου Ἡρακλείας τῷ ἀσθενοῦντι σεπτῷ Πρωθιεράρχῃ τὰς ὑπὲρ τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς πολυτίμου Αὐτοῦ ὑγείας εὐχὰς αὐτῆς.

ΑΙ ΤΕΛΕΤΑΙ ΤΗΣ Μ. ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΣΧΑ ΕΝ ΤΟΙΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΙΣ

Μ. Εβδομάς. Ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότης, λόγῳ τῆς ἀτυχῶς συμπεσούσης ὡς ἀνωτέρω ἀσθενείας Αὐτῆς, δὲν ἠδυνήθη νὰ προστῇ τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν. Τῶν ἱερῶν τελετῶν τῆς Μ. Ἑβδομάδος, διεξαχθεισῶν ἐν βαθείᾳ κατανυκτικότητι καὶ ἐν συρροῇ πολυπληθοῦς ἐκκλησιάσματος, προέστησαν ἀναλλὰξ οἱ Σεβ. Μητροπολῖται Ἡρακλείας Βενιαμίν, Μύρων Πολύκαρπος καὶ Λαοδικείας Δωρόθεος. Τῆς ἀκολουθίας τοῦ Ἐπιταφίου Θρήνου προέστησαν οἱ Σεβ. Μητροπολῖται Ἡρακλείας Βενιαμίν, Χριστουπόλεως Μελέτιος καὶ Μύρων Πολύκαρπος. Τὸν λόγον τῆς Μ. Παρασκευῆς, δημοσιευόμενον ἀλλαχοῦ τοῦ παρόντος τεύχους, ἐκήρυξεν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἄμβωνος ὁ Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Κορωναῖος, Καθηγητὴς τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς.

Το Ἅγιον Πάσχα. Κατὰ τὴν τάξιν ἡ Ἀνάστασις ἐγένετο τὸ μεσονύκτιον. Ἐλειτούργησαν οἱ Σεβ. Μητροπολῖται Ἡρακλείας Βενιαμίν, Θεοδωρουπόλεως Λεόντιος, Χριστουπόλεως Μελέτιος, Μύρων Πολύκαρπος καὶ Λαοδικείας Δωρόθεος. Τὴν ἐπὶ τῷ Πάσχα Πατριαρχικὴν Ἀπόδειξιν ἀνέγνωσεν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἄμβωνος ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου Πανοσιολ. Ἀρχιμ. Ἀδαμάντιος. Τὴν θείαν λειτουργίαν παρηκολούθησαν πλήθη εὐσεβοῦς λαοῦ λαμπαδηφοροῦντος, ἐν οἷς διεκρίνοντο καὶ οἱ ἐνταῦθα εὑρισκόμενοι Ρουμᾶνοι ἐκδρομεῖς, τινὲς τῶν ὁποίων ἔφερον τὴν ἐθνικὴν αὐτῶν ἐνδυμασίαν.

Κατὰ τὸν ἑσπερινὸν τῆς Ἀναστάσεως ἐχοροστάτησαν οἱ αὐτοὶ ὡς ἄνω Σεβ. Μητροπολῖται. Ὡς ἐκ τῆς ἀσθενείας τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἡ καθιερωμένη μεγαλοπρεπὴς λιτανεία ἀπὸ τῆς Αἰθούσης τοῦ Θρόνου εἰς τὸν Πάνσεπτον Πατριαρχικὸν Ναὸν καὶ ἀπὸ τούτου εἰς τὴν Αἴθουσαν τοῦ Θρόνου δὲν ἐγένετο. Οἱ Σεβ. Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς ἐνεδύθησαν τὰς ἀρχιερατικὰς αὐτῶν στολὰς ἐν τῷ Ἁγίῳ Βήματι. Μεθ' ὃ ἤρξατο ψαλλόμενος ὁ Ἑσπερινός.

Τὸ Εὐαγγέλιον ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ προεξάρχοντος Σεβ. Μητροπολίτου Ἡρακλείας Βενιαμίν, ἑλληνιστί, ἀπὸ τῆς Ὡραίας Πύλης, ὑπὸ δὲ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν: Θεοδωρουπόλεως Λεοντίου, λατινιστί, Μύρων Πολυκάρπου, τουρκιστί, Χριστουπόλεως Μελετίου, ρουμανιστί, καὶ Λαοδικείας Δωροθέου, γερμανιστί, ὑπὸ τοῦ Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἁγ. καὶ Ἱερ. Συνόδου Ἀρχιμ. Ἀδαμαντίου, γαλλιστί, ὑπὸ τοῦ Ρώσσου Ἀρχιμ. Ἰωνᾶ, σλαυωνιστί, ὑπὸ τοῦ Πρωθιερέως τῆς ἐνταῦθα Ἀγγλικανικῆς Παροικίας A. Oakley, ἀγγλιστί, ὑπὸ τοῦ Ὑπογραμματέως τῆς Ἁγ. καὶ Ἱερ. Συνόδου Διακόνου Κυρίλλου, ἰταλιστί, ὑπὸ τοῦ Οἰκονόμου Καλλινίκου, ἀρμενιστί, καὶ ὑπὸ τοῦ Δευτερεύοντος Μαξίμου, ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἄμβωνος, ἑλληνιστί.

Ὁ Πάνσεπτος Πατριαρχικὸς ναὸς κατεκλύσθη ἀπὸ τὸν συρρεύσαντα εὐσεβῆ λαόν.

Ἐκ τῶν ἐπισήμων παρέστησαν ὁ Γενικὸς Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος κ. Δ. Καψάλης μετὰ τῆς εὐγενεστάτης κ. Καψάλη, ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Ἀντιπροσωπείας ἐν τῇ ἐν Ἀγκύρᾳ συνελθούσῃ Διαβαλκανικῇ Οἰκονομικῇ Διασκέψει κ. Ἀλ. Ἀργυρόπουλος καὶ ὁ Πρόξενος κ. Δ. Λάμπρος, ὁ ἐν Ἀδριανουπόλει Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος κ. Λάσκαρις, ἡ Πρέσβειρα τῆς Μ. Βρεττανίας λαίδη Percy Loraine, ὁ Α' Γραμματεὺς τῆς Ἀγγλικῆς Πρεσβείας κ. James Browker καὶ ἡ εὐγεν. κ. Harlick,

ὁ Γεν. Πρόξενος τῆς Γιουγοσλαυΐας κ. Ἰβὰν Βούκοτιτς μετὰ τῆς κ. Βούκοτιτς, ὁ Γεν. Πρόξενος τῆς Ρουμανίας κ. K. Cretzu μετὰ τῆς κ. Cretzu, ὁ Πρόεδρος τῆς Ρουμανικῆς ἀντιπροσωπείας ἐν τῇ ἐν Ἀγκύρᾳ Διαβαλκανικῇ Οἰκονομικῇ Διασκέψει καὶ δύο ἐκ τῶν μελῶν τῆς ἀντιπροσωπείας, ἡ Πριγκήπισσα Γκίκα, ὁ Νομ. Σύμβουλος τοῦ Γεν. Προξενείου τῆς Πολωνίας κ. T. Papasian μετὰ τῆς κ. Παπαζιάν, ὁ στρατιωτικὸς Ἀκόλουθος τῆς Γαλλίας κ. Roussot μετὰ τῆς κ. Roussot, ὁ κ. Millot, γραμματεὺς τῆς Γαλλικῆς Πρεσβείας μετὰ τῆς κ. Millot, ὁ Γεν. Πρόξενος τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν κ. Morhead μετὰ τῆς κ. Morhead καὶ τεσσάρων ἀνωτέρων ὑπαλλήλων τοῦ Γεν. Προξενείου τῶν Ἡνωμ. Πολιτειῶν.

Ἐπίσης παρέστησαν πλεῖστοι Ἕλληνες καὶ Σέρβοι ἐκδρομεῖς, οἱ Ὀφφικιάλοι τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἔγκριτα μέλη τοῦ ἰατρικοῦ, τοῦ δικηγορικοῦ, τοῦ ἐμπορικοῦ καὶ τραπεζιτικοῦ κόσμου, ἐρίτιμα μέλη τῶν Ἐφορειῶν τῶν Εὐαγῶν Καθιδρυμάτων καὶ τῶν Κοινοτήτων.

Μετὰ τὸ τέλος τοῦ Ἑσπερινοῦ ἐπηκολούθησε δεξίωσις ἐν τῇ Αἰθούσῃ τῶν Πατριαρχῶν καὶ ἡ διανομὴ τῶν Πασχαλινῶν ᾠῶν ὑπὸ τοῦ Πρωτοσυγκελλεύοντος Σεβ. Μητροπολίτου Μύρων Πολυκάρπου, δεξιωθέντος τοὺς προσελθόντας ἐξ ὀνόματος τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

Τῇ Δευτέρᾳ τοῦ Ἁγίου Πάσχα, εἰς ἣν μετετέθη ἡ κατὰ τὴν Μ. Ἑβδομάδα συμπεσοῦσα ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου καὶ ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου, ἐλειτούργησαν ἐν τῷ πανηγυρίζοντι Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ οἱ Σεβ. Μητροπολῖται Ἡρακλείας Βενιαμίν, Μύρων Πολύκαρπος καὶ Λαοδικείας Δωρόθεος.

Συνῳδὰ τῇ κρατούσῃ τάξει ὅπως, κατὰ τὴν καθιερωμένην ἐπὶ τῇ ἑορτῇ Πατριαρχικὴν καὶ Συνοδικὴν λειτουργίαν, μνημονεύωνται κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἰδιαιτέρως οἱ ἐν Ἀμερικῇ ὁμογενεῖς, ἐδεήθη ὑπὲρ αὐτῶν κατὰ τὴν εἴσοδον τῶν Τιμίων Δώρων ὁ προεξάρχων Σεβ. Μητροπολίτης Ἡρακλείας Βενιαμίν.

ΠΑΣΧΑΛΙΟΙ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ

Τῇ Κυριακῇ τῶν Βαΐων ἐπὶ τῷ Πάσχᾳ τῶν Ἀγγλικανῶν, ὁ Τοποτηρητὴς τῆς Μεγάλης Πρωτοσυγκελλίας Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μύρων Πολύκαρπος παρέστη εἰς τὴν ἐν τῷ ἐν Πέραν Ἱερῷ Ναῷ τῆς ἐνταῦθα Ἀγγλικανικῆς Παροικίας λειτουργίαν καὶ διεβίβασε τῷ ἄγγλῳ Πρωθιερεῖ Reverend Pére Augustin Oakley τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

Αὐθημερὸν ὁ αὐτὸς ἐπὶ τῇ αὐτῇ ἀφορμῇ ἐπισκεφθεὶς τὸ Ἀρμενικὸν Πατριαρχεῖον διεβίβασε τῷ οἰκουροῦντι πατριάρχῃ διὰ τῆς ὑποδεχθείσης αὐτὸν ἀντιπροσωπείας τά τε ἐπὶ τῷ Πάσχα συγχαρητήρια τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τὰς εὐχὰς αὐτῆς πρὸς ταχεῖαν αὐτοῦ ἀνάρρωσιν.

Ἀμφότεροι τῇ Κυριακῇ τοῦ Πάσχα ἀνταπέδωκαν τὴν ἐπίσκεψιν, τῆς Α. Θ. Παναγιότητος οἰκουρούσης εἰσέτι, τῷ Τοποτηρητῇ τῆς Μεγάλης Πρωτοσυγκελλίας Σεβασμιωτάτῳ Μητροπολίτῃ Μυρων κ. Πολυκάρπῳ, ὁ μὲν ἄγγλος Πρωθιερεὺς αὐτο-

προσώπως, ὁ δὲ Πατριάρχης τῶν Ἀρμενίων οἰκουρῶν εἰσέτι διὰ καταλλήλου ἀντιπροσωπείας.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΙΜΒΡΟΥ ΚΑΙ ΤΕΝΕΔΟΥ

Ἐπὶ ταῖς ἁγίαις ἑορταῖς τοῦ Πάσχα ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Ἐπαρχίαν αὐτοῦ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἴμβρου καὶ Τενέδου Ἰάκωβος.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΦΙΛΛΑΝΔΙΑΣ

Ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Φιλλανδίας Γερμανὸς διὰ γράμματος αὐτοῦ ἀνήγγειλε τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅτι τῇ 11 προσεχοῦς Ἰουνίου συγκαλεῖται ἐν Σορταβάλᾳ ἡ Δ΄ Σύνοδος τῆς Αὐτονόμου Ἐκκλησίας Φιλλανδίας καὶ ἐπεκαλέσθη τὰς εὐχὰς τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τὴν Σύνοδον καὶ τὸ ἔργον αὐτῆς.

Ἀποφάσει συνοδικῇ ἀπεστάλη τῇ Α. Σεβασμιότητι τὸ προσῆκον εὐχετήριον ἀπαντητικὸν γράμμα, ἀνετέθη δὲ αὐτῷ ἵνα διαβιβάσῃ καὶ πρὸς τὰ μέλη τῆς Συνόδου τὴν ἱερὰν πρόσρησιν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ ἐγκαρδίους εὐχὰς ὑπὲρ τῆς ἐν πᾶσιν εὐοδώσεως καὶ καρποφορίας τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς.

ΟΝΟΜΑΤΙΚΑΙ ΕΟΡΤΑΙ

— Διὰ γραμμάτων διεβιβάσθησαν αἱ εὐχαὶ καὶ τὰ συγχαρητήρια τῆς Α. Θ. Παναγιότητος πρὸς τοὺς κατὰ τὸν παρόντα μῆνα ἑορτάσαντας τὰ ὀνομαστήρια αὐτῶν Σεβ. Μητροπολίτας Σισανίου καὶ Σιατίστης Διόδωρον, Παραμυθίας Γεώργιον καὶ Ἱερισσοῦ καὶ Ἁγίου Ὄρους Σωκράτη.

ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙΣ

Ἀνεχώρησεν ἐπ' ἀδείᾳ εἰς Γαλλίαν ὁ Διευθυντὴς τοῦ Α΄ Πατριαρχικοῦ Γραφείου Ἄρχων Μ. Πρωτονοτάριος Χρ. Παπαϊωάννου.

Η ΤΕΛΕΤΑΡΧΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

Ἡ Τελεταρχικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς Ἀναστάσεως ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἀπετελέσθη ὑπὸ τὴν Προεδρείαν τοῦ Πρωτοσυγκελλεύοντος Σεβ. Μητροπολίτου Μύρων Πολυκάρπου ἐκ τῶν κ. κ. Σπ. Κωνσταντινίδου, (Διερμηνέως τῶν Πατριαρχείων) Εὐθ. Μαυρίδου (Διευθ. τοῦ Τ. Γραφείου τῶν Πατριαρχείων), Μιχ. Σεφέρογλου, Θ. Νάτσινα. Διευθυντοῦ τοῦ Κεντρικοῦ Παρθεναγωγείου Πέραν, Νικ. Καλαμαρτζῆ, καθηγητοῦ, Ἀλεξ. Ἰατροπούλου, καθηγητοῦ, Ἀλκ. Λάλα, Θωμ. Ἀγαλλιάδου, Παντ. Μιχαηλίδου, Πέτρ. Πετροπούλου, Ἐλευθ. Περιπατοπούλου, Κωνστ. Χαρισιάδου, Τιμ. Ναούμ, Δημ. Κίκη, Γεωρ. Ριζοπούλου, Στεφ. Ἁγνιάδου, Στεφ. Λούκα, Μιχ. Τταγκοπούλου, Ἀλ. Τάκου, Δ. Τριανταφυλλίδου, Τερπ. Μαρίνου, Ψάθη, Σταύρ. Ζερβοπούλου, Γ. Ἀναστασιάδου, Ἐμμ. Φωτιάδου, Κ. Σαριδάκη, Κορν. Γεωργιάδου, τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Πανσέπτου Πατριαρχικοῦ Ναοῦ Γ. Μαϊο-

πούλου, Β. Μαυρίδου, Χ. Ἁγνιάδου, Γ. Κοντογιάννη, Γ. Γεωργιάδου, Β. Χ'' Γιάννη καὶ Γ. Παντζίρη.

Ἐπικουρικὰ μέλη ἦσαν ἀνὰ 5 ἐκ τῶν τελειοφοίτων τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς, τοῦ Ζωγραφείου Λυκείου καὶ τῆς Ροβερτείου Σχολῆς.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

— ***Κοινότης Μ. Ρεύματος.***

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν τὰς ἐξαιρετικὰς ἐκκλησιαστικὰς ἀνάγκας τῆς μεγαλωνύμου Κοινότητος Μ. Ρεύματος ἀνέθηκε τὰς εὐθύνας τῆς διοικήσεως τῆς Ἀρχιερατικῆς Προϊσταμενίας αὐτῆς προσωρινῶς τῷ Θεοφιλεστάτῳ Ἐπισκόπῳ Ναζιανζοῦ κ. Φιλοθέῳ Μ. Ιεροκήρυκι, ὅστις καὶ ἀπὸ τῆς 1ης τρέχοντος μηνὸς ἀνέλαβε τὰ οἰκεῖα αὐτοῦ καθήκοντα.

— ***Κατηχητικὰ Κηρύγματα.***

Ὁ Τοποτηρητὴς τῆς Μεγάλης Πρωτοσυγκελλίας Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μύρων κ. Πολύκαρπος ἐν μέσῳ πυκνοῦ ἐκκλησιάσματος ἐχοροστάτησε κατὰ τὸν ἑσπερινὸν τῆς Δ΄ Κυριακῆς τῶν Νηστειῶν ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ τοῦ Ἁγ. Νικολάου Γαλατᾶ καὶ παρηκολούθησε τὸ τοῦ τακτικοῦ τοῦ εἰρημένου ἱεροῦ Ναοῦ ἱεροκήρυκος, ἱεροδιακόνου κ. Μελετίου Κριθιώτη Κυριακὸν Κατηχητικὸν Κήρυγμα. Ἐπήνεσε δι' ὀλίγων τὸ αὐτόθι ἐπιτελούμενον ἱερὸν ἔργον καὶ διεβίβασεν ἅπασι τοῖς συντελεσταῖς αὐτοῦ τὴν εὐαρέσκειαν καὶ εὐλογίαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

— ***Ἡ ἐπὶ τοῦ Κατηχητικοῦ Κηρύγματος εἰδικὴ Ἐπιτροπή.***

Ἡ ἐπὶ τοῦ κατηχητικοῦ κηρύγματος εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ ἀποτελουμένη ἐκ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Εἰρηνουπόλεως κ. Κωνσταντίνου, ὡς Ἀρχιερατικῶς Προϊσταμενεύοντος Σταυροδρομίου, τῶν Θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων Ἀβύδου κ. Γερμανοῦ, ὡς Ἐπόπτου τῶν Ἱερῶν Ναῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ Ναζιανζοῦ κ. Φιλοθέου, ὡς Μεγάλου Ἱεροκήρυκος καὶ τοῦ Μεγάλου Ἀρχιδιακόνου κ. Γρηγορίου, συνῆλθε τῇ 20 τρέχοντος μηνὸς ἐν τῇ Μεγάλῃ Πρωτοσυγκελλίᾳ εἰς τὴν πρώτην συνεδρίαν αὐτῆς καὶ θέσασα τὰς βάσεις τῆς ὀργανώσεως τοῦ ἐν λόγῳ κηρύγματος προέβη προκαταρτικῶς εἰς γενικὰς ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὁδηγίας εἴς τινας τῶν ἱεροκηρύκων.

ΘΑΝΑΤΟΣ ΙΕΡΕΩΣ

Τῇ 17 τρέχοντος μηνὸς ἀπεδήμησεν εἰς Κύριον εἰς ἡλικίαν προβεβηκυῖαν ὁ ἐκ τῶν ἐφημερίων Σταυροδρομίου Ἀρχιμ. Νικηφόρος Καζᾶς, Χῖος τὴν πατρίδα, λευίτης χρηστός, εὐδοκίμως μέχρι γήρατος ὑπηρετήσας τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἐπὶ φιλανθρωπίᾳ διακριθείς. Τῆς κηδείας αὐτοῦ, τελεσθείσης ἐν μέσῳ πυκνοῦ ἐκκλησιάσματος ἐν τῷ ἐν Πέραν Ἱερῷ Ναῷ τῆς Ἁγ. Τριάδος, προέστη ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Εἰρηνουπόλεως κ. Κωνσταντῖνος διὰ καταλλήλου ἐπικηδείου ἐξάρας τὰς ἀρετὰς τοῦ ἀειμνήστου, τὴν δ' Α. Θ. Παναγιότητα ἐξεπροσώπησεν ὁ Μ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Καλλίνικος.